

ELSŐ KÉZBŐL A HADERŐRŐL!

magyar HONVÉD

www.honvedelem.hu

A Honvédelmi Minisztérium magazinja - 2017. január XXVIII. évf. 1. szám - 390 Ft

RENDELŐSÉGI FEGYVELEM

977086569300617001

**A MAGYAR HONVÉD
MAGAZIN KÖVETKEZŐ
SZÁMA
2017. FEBRUÁR 17-ÉN
JELENIK MEG.**

44 A repülés rajongóinak körében ma már nemzetközileg is ismert a múlt év szeptemberében megnyílt szolnoki RepTár.

MAGYAR HONVÉD

HM ZRÍNYI
TÉRKÉPÉSZETI ÉS KOMMUNIKÁCIÓS
SZOLGÁLTATÓ KÖZHASZNÚ NONPROFIT KFT.

HADERŐ

Zrínyi 2026 4

NAGYVILÁG

Egységkeresés 8

Radar 12

Missziós hírek 14

Légtérvédők 16

SEREGSZEMLE

Decemberben történt 20

Rend és fegyelem 24

Nincs üresjárat 28

Kemény év 32

Mindenhol, mindenkor 36

HADITECHNIKA

A mindent tudó 40

HÁTORSZÁG

Rendhagyó múzeum 44

Élete a repülés 48

Katonai emlékezet 52

Megszépültek 56

Doni emlékek 58

Királyi panoráma 60

Közérdekű 62

**A Honvédelmi
Minisztérium magazinja
XXVIII. évfolyam 2017. 1. szám**

Kiadja a HM ZRÍNYI Térképészeti és Kommunikációs Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság.

Felelős kiadó:

Benkóczy Zoltán
ügyvezető

Nyomtatás:

A kft. saját nyomdájában

Felelős vezető:

A kft. ügyvezetője

Szerkesztőség: 1087 Budapest,
Kerepesi út 29/B Postacím: 1440
Budapest, Pf. 22 Tel.: 459-5315,
HM: 27-913 fax: 459-5351
E-mail: magyarhonved@armedia.hu

Megbízott főszerkesztő:

Feith László

Főmunkatárs:

Szabó Béla

Olvasszerkesztő:

Györi László

Lapszerkesztők:

Sinka István, Trautmann Balázs

Régió-tudósítók:

Galambos Sándor, Kálmánfi Gábor

Fotóriporterek:

Dévényi Veronika,
Rácz Tünde (képszerkesztő), Tóth László

Tervezőszerkesztő:

Gábor Mariann

E havi magazinunkat

Feith László **szerkesztette**

Borítófotó: Dévényi Veronika

ISSN: 0865-6932

Lapunk az Európai Katonai Sajtószövetség (European Military Press Association) tagja

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlapüzletága (1089 Bp. VIII., Orczy tér 1.), előfizethető valamennyi postán, kézbesítőknél, e-mailben: hirlapelofizetes@posta.hu, faxon: 303-3440.

További információ:

06-80-444-444

Az átfogó fejlesztések időszaka következik

ZRÍNYI 2026

AZ ELMÚLT HUSZONHAT ÉV LEGNAGYOBB HONVÉDELMI ÉS HADERŐ-
FEJLESZTÉSI PROGRAMJÁT INDÍTTA EL 2017 JANUÁRJÁTÓL A MAGYAR
HONVÉDSÉG, ZRÍNYI 2026 NÉVEN – JELENTETTE BE DR. SIMICSKÓ ISTVÁN
HONVÉDELMI MINISZTER. A HADERŐ TÁRSADALMI KAPCSOLATAINAK
SZOROSABBRA FONÁSA, ILLETVE A TERVEZETT TECHNIKAI FEJLESZTÉSEK
MELLETT FOLYTATÓDIK A KATONÁK ÜTEMEZETT ILLETMÉNYEMELÉSE IS.

A média képviselőivel folytatott háttérbeszélgetésen ismertette a Honvédelmi Minisztérium és a Magyar Honvédség 2017-es terveit, elképzeléseit dr. Simicskó István, az elmúlt év december 20-án.

– Szeretnénk felfelé ívelő pályára tenni a Magyar Honvédséget a fejlesztéseken, a forrásbővülésen keresztül. Ez a törekvés a NATO-n belül hozott döntésekkel is összhangban van – szögezte le a tárcavezető. A Magyar Honvédség a rendszer-

váltás után komoly változásokon, a társadalomhoz, a gazdasághoz hasonlóan rengeteg próbatételen ment keresztül.

– Az elképzelések általában mindig arra az eredményre vezettek, hogy állományában és képességeiben is

csökkent a honvédség; átütő haderő-fejlesztési koncepció, talán a Gripenek beszerzését leszámítva, nem is történt – mondta a miniszter.

A tárca most szeretné erősíteni a honvédség képességeit, hatékonyabbá tenni működőképességét.

– Új kihívásokkal kell szembenéznünk a terrorcselekmények, a migrációs válsághelyzet révén. Válaszokat kell adnunk arra, hogyan képzeljük el Magyarország biztonságának garanciáit a mai változó nemzetközi környezetben – hallhattuk.

A kormány már ennek jegyében fogadott el egy komoly terrorellenes intézkedési csomagot: az alaptörvénybe bekerült a terrorveszély-helyzet fogalmi köre, amelynek elrendelésével a Magyar Honvédség erre felkészített erői is segíthetik a rendőrség munkáját.

– Katonáink missziós feladataik végrehajtása során külföldön, így Irakban, Afganisztánban is hasonló, terrorellenes műveletekben vesznek részt, ezért fontos, hogy itthon is garantálhassák a magyar emberek biztonságát a szükségesség és arányosság követelményeinek betartásával – fogalmazott dr. Simicskó István.

Az MH Katonai Rendészeti Központ létrehozása szintén a belbiztonság erősítését szolgálja, emellett az alakulat külföldre is kijárlható, a nemzetközi missziókban is szükséges katonai rendőri, úgynevezett Military Police képességgel rendelkezik.

Összesen mintegy 13 ezer katona teljesített szolgálatot az ország déli határai mentén az elmúlt több mint egy évben. A határvédelmi feladatok ellátása komoly megterhelést jelent

Dr. Simicskó István honvédelmi miniszter

a személyi állomány és a honvédelmi költségvetés számára, azonban a haderő készen áll arra, hogy szükség esetén rövid időn belül növelje az érintett határszakaszon feladatot ellátó katonák létszámát, és részt vegyen Magyarország határainak biztosításában. A kormány és a tárca felső vezetése messzemenően elkötelezett, és mindent megtesz katonáink feladatellátásának támogatása érdekében.

Mindeközben a megközelítőleg ezerfős nemzetközi szerepvállalásunk sem csökkent. A világ számos pontján, három földrészen, mintegy 15 országban veszünk részt különböző missziós feladatokban. A Balkán

térségében még minimális létszámnövekedés is várható: áprilistól átveszük a Harcászati Tartalék Zászlóalj (TACRES BN) teljes biztosítását Portugáliától, a NATO KFOR műveleti feladataiban. Zászlóalj-szintű alegységet már hosszú ideje nem telepítettünk határainkon kívülre: korábban ugyancsak a Balkánon és Irakban volt erre példa.

– Az elmúlt időszakban sajnálatos módon egyre növekedett az instabil államok száma, ami fokozott biztonsági kockázatot jelent a magyar emberek és az európai közösség számára is, ezért nyitottak vagyunk a további erőfeszítésekre – szögezte le a miniszter. Példaként említette

A határvédelmi feladatok komoly megterhelést jelentenek a katonák számára is.

a visegrádi négyek megerősödött együttműködését, illetve a már ilyen keretek között végzett balti légtérvédelmi feladatokat.

A KATONÁK MEGBECSÜLÉSE

Szerteágazó feladataik teljesítése során a magyar katonák számtalanszor bizonyították már rátermettségüket és felkészültségüket határainkon innen és túl, így kiemelten fontos, hogy a társadalom is megbecsülje őket.

– Ez az egyetlen hivatás, amelynek művelői esküjükhöz híven készek arra, hogy akár az életüket is feláldozzák a haza védelmében – emlékeztetett a miniszter.

A tárca által indított bérfejlesztés 2019 januárjáig évenkénti 5-5 százalékos növeléssel folytatódik. Az első ötszázalékos emelés 2016. január elsején történt, a következő 2017 elején esedékes. Minderre a magyar gazdaság erősödése biztosított lehetőséget, hiszen modern korunk munkaerő-piaci versenyében a haderőnek is helyt kell állnia. Szintén a katonák megbecsülésének jele a béremelésen felüli munkaerő-piaci pótlék bevezetése; e bérjellegű kiegészítésben az illetményfejlesztésen túl, iskolai végzettségükhöz igazodó mértékben részesülnek a legénységi állomány tagjai. Ezzel az illetménykiegészítéssel az érettségivel rendelkező legénységi állományú katonák bruttó alapilletménye havi 220 ezer forintra, az érettségivel nem rendelkezőké – rendfokozattól függően – 180-220 ezer forintra emelkedett. Emellett az elmúlt tíz év legnagyobb béren kívüli juttatására is sor került, a fejenként 42 ezer forintnyi Erzsébet-utalvány biztosításával. Az új, korszerűbb és jobb minőségű egyenruha bevezetésének megkezdése is kedvező visszhangokra talált az állományon belül.

Dr. Simicskó István elmondta: noha a Honvéd Egészségpénztár károsultjainak ügyében a Honvédelmi Minisztériumot semmilyen felelősség nem terheli, a katonák iránt érzett felelősség okán a tárca költségvetéséből kártalanítják a volt egészségpénztári tag honvédségi dolgozókat, elvesztett megtakarításaik pótlása érdekében. Ennek pontos

A haderőnek nyitnia kell a fiatalok felé.

pénzügyi-technikai részletein még dolgoznak a szakemberek, de a jogalapot már megteremtették hozzá. Szintén komoly lépés az árvák kiegészítő támogatásának bevezetése, vagy a honvédelmi ösztöndíj program újraindítása.

– A megtartó képességünk javul, lassan kezd „beérni” az a katonaközpontú szemléletmód, amit az elmúlt egy évben tanúsítottunk – összegezte a miniszter.

A HONVÉDELEM NEMZETI ÜGY

A 2017-es terveket illetően dr. Simicskó István bejelentette: januártól Zrínyi 2026 néven tízéves honvédelmi és haderő-fejlesztési programot indít a tárca, amely – visszatekintve az elmúlt negyedszázadra – a Magyar Honvédség modernizálása érdekében megvalósuló legnagyobb ilyen jellegű vállalkozás. Mindez több elemből áll, ezek egyike – a program honvédelmi elemeként – a területvédelmi elven szervezett önkéntes tartalékos rendszer új alapokra helyezése.

– Az ország védelmi képessége három fő pilléren nyugszik: a Magyar Honvédség képességein, szövetségi rendszerünkön, valamint az állampolgárok elkötelezettségén. A honvédelmi törvény úgy fogalmaz, hogy a haza védelme nemzeti ügy, mindannyiunk közös ügye: a katonáké és a civileké egyaránt. Célunk megszólítani a civileket: legyen ott minden honfitársunk gondolkodásában, hogy a haza védelme fontos dolog, s abban mindnyá-

junknak van feladata és felelőssége is – fogalmazott a miniszter.

Ennek szellemében felmerült, hogy területvédelmi elv alapján építik fel és működtetik majd a tartalékos rendszert.

– A haderő nem működhet tartalékok nélkül. A jelenleg mintegy 5500 főből álló tartalékos rendszer fenntarthatósága és bővíthetősége már középtávon is gondot okozhat. Ezért nyitni kell a fiatalok, illetve olyan társadalmi csoportok irányába, akik magukénak érzik a haza védelmének ügyét, elkötelezettek és szeretnének részt vállalni ebben a feladatban. Széles társadalmi bázisra tervezzük felépíteni a megújuló tartalékos rendszert – mondta a miniszter.

A program alapvető eleme a Honvédelmi Sportszövetség létrehozása, amely köztestületként tevékenykedik januártól. A sportszövetség elsődleges feladata a honvédelmi nevelés, valamint a honvédséghez és a honvédelemhez köthető sportágak felkarolása lesz, egyben közvetítő csatornaként, kapuként működhet a honvédség és a társadalom között. A fenti elképzelések megvalósítását egy átfogó toborzókampány is támogatja majd.

– Nem értelmetlen militáns képzésről beszélünk. Szó sincs arról, hogy masíroztatni akarnánk a fiatalokat. A honvédség iránti elkötelezettséget szeretnénk erősíteni, és lehetőséget biztosítani mindenkinek, aki részt akar venni a haza védelmében, hiszen a honvédség így tudja még hatékonyabban ellátni alaprendeltetését – fejtette ki dr. Simicskó István.

RACIONÁLIS FEJLESZTÉSEK

A fenti célkitűzések természetesen nem választhatók el a haderőfejlesztéstől és a modernizációs folyamatok beindításától sem. A kormány döntése értelmében évente a GDP 0,1 százalékával nő a védelmi költségvetés, ami kellő alapot teremt és biztonságot ad az ésszerű fejlesztések tervezéséhez, végrehajtásához. A programot tíz évre tervezik, ennek megfelelően természetesen átgondolt folyamatokra és jól ütemezett kivitelezésre van szükség, hiszen nem egyszeri többletforrásról és annak felhasználásáról van szó, hanem a fokozatosság elvén működő folyamatról. Éppen ezért kiemelten fontosak az átlátható, racionális beszerzések, legyen szó akár új, akár használt haditechnikai és egyéb eszközökről.

Dr. Simicskó István a légi szállítási képesség erősítését emelte ki legsürgetőbb feladatként, hiszen a negyvenéves An-26-osok üzemidő-hosszabbítása hosszú távon már nem oldja meg a helyzetet – ráadásul az Antonov-gyár a fegyveres konfliktus sújtotta Ukrajnában működik. Ezért született döntés olyan repülőgépek beszerzéséről, amelyek révén megtartható a honvédség szállítóképessége. Lépéseket tett a tárca a Jak-52-esek kiváltása érdekében, illetve tervezik azoknak az eszközöknek a beszerzését is, amelyek a kisrepülőgépektől a vadászgépekig segítik a pilóták professzionális kiképzését, felkészítését.

– Természetesen helikopterképességre is szükségünk van. Átmenetileg azt a döntést hoztuk, hogy négy Mi-17-es helikoptert újítunk fel. Ezek a nagyjavítás után hét évig el tudják látni feladataikat. Ez nem váltja ki azt a célkitűzést, hogy kellenek új, illetve újszerű forgószárnyas eszközök is – fogalmazott a honvédelmi miniszter.

A program egyik elemeként szükség van a légvédelmi képességek erősítésére; e részkonceptió megvalósítása a szakmai indokok mellett többek között az olimpiai pályázat miatt is fontos, de szintén kiemelt figyelemmel kezelik a szárazföldi haderőnem fejlesztését. Bizonyos üzemidő-hosszabbítások, nagyjavítá-

sok is toldtak forráshiány és egyéb okok miatt.

– Szeretnénk e téren áttörést elérni, amennyire a pénzügyi lehetőségek megengedik – jelentette ki a miniszter.

A kibervédelem területén szintén szükség van bizonyos fejlesztésekre.

– A Zrínyi 2026 programhoz szorosan illeszkedik, hogy új nemzeti biztonsági stratégiát készítettünk, amely már a kormány előtt van. Mivel az ágazati stratégiákat a nemzeti biztonsági stratégiából kell levezetni, változni fog a katonai stratégia is – mondta a tárcavezető.

KIVÁLÓ KAPCSOLATOK

A nemzetközi politikai porondon 2017 egyik legfontosabb változása az új amerikai elnök hivatalba lépése lesz. Magazinunk kérdésére dr. Simicskó István azt mondta:

mindenképpen bizakodóan tekint a transzatlanti kapcsolatok pozitív változására az új elnök beiktatását követően.

– A katonai kapcsolatok eddig is kiválóak voltak, évente átlagosan negyven hadgyakorlaton veszünk részt, a legtöbb esetben amerikai katonákkal együttműködve, illetve közös feladatokban. Washingtonban elismerik iraki, afganisztáni és nyugat-balkáni szerepvállalásunkat, nagyra értékelték a honvédség bekapcsolódását a balti légtérvédelemben, illetve a lövészsorozat felajánlását is. Mindenképpen arra lehet számítani, hogy a katonai kapcsolatok mellett most a politikai kapcsolatok is felértékelődni, javulni fognak, a katonai együttműködés iránt pedig továbbra is elkötelezettek vagyunk. Ezzel együtt az a cél, hogy megerősítsük az európai védelmet: biztonságunkért nekünk is többet kell tennünk – emelte ki a miniszter.

Példaértékűek az amerikai–magyar katonai kapcsolatok.

EGYSÉGKERESÉS

AZ ELMÚLT HÓNAPOK EURÓPAI POLITIKÁJÁNAK EGYIK KÖZPONTI KÉRDÉSE A KÖZÖS EURÓPAI VÉDELEM ÜGYE, AZ EGYSÉGES IRÁNYÍTÁSÚ HADERŐ KIALAKÍTÁSA VOLT. AZ ELGONDOLÁS ELŐRE MUTAT, AZ ÖSSZEFOGÁSRA MINDEN SZAKÉRTŐ SZERINT SZÜKSÉG IS VOLNA, KÉTSÉGES AZONBAN, HOGY A FELMERÜLŐ AKADÁLYOKAT AZ EURÓPAI UNIÓ KÉPES-E LEKÜZDENI? A TÉMÁBAN CSIKI TAMÁS, A NEMZETI KÖZSZOIGÁLATI EGYETEM STRATÉGIAI VÉDELMI KUTATÓINTÉZETÉNEK KUTATÓJA NYILATKOZOTT MAGAZINUNKNAK.

Több oka is van annak, hogy az Unió számára miért vált pont most ilyen aktuálissá a szorosabb védelmi, katonai együttműködés kérdése és problematikája. Az elmúlt 2-3 esztendő eseményei ugyanis minden eddiginél világosabban rámutattak, hogy Európának valamit tennie kell. Gondoljunk csak az ukrán válságra, vagy Oroszország más térségekben is tapasztalható agresszív, provokatív viselkedésére. Nyilvánvaló például, hogy az orosz légierő és haditengerészet műveletei jelentős részét az Európai Unió tagállamainak határai és légtéren mentén, sőt, Svédország esetében

néha már a felségvizein belül hajtja végre. Mindezek következtében egyre inkább érzékelhető és nő a keleti irányú feszültség.

HA KELL, SEGÍTENEK

A másik fontos kérdés kontinensünk közvetlen szomszédságának destabilizációja. Bár ez a tendencia 2010, az arab tavasz kezdete óta folyamatosan tapasztalható, 2015-ben azonban egy nagyon látványos, Európában lecsapódó hatást is generált: a menekült- és migrációs válságot. Összességében az, hogy

az EU közvetlen szomszédságában instabil, helyenként nem működő, a központi kormányzatot teljesen nélkülöző államok vannak, mind-mind arra ösztönzik az Európai Uniót, hogy megpróbáljon olyan képességeket létrehozni, amelyekkel maga is eredményesen alakíthatja a saját biztonsági környezetét.

Ezzel párhuzamosan 2012 óta nyilvánvaló az is, hogy az Amerikai Egyesült Államok egyre inkább Ázsia felé fordul. A jelenleg is érzékelhető részleges irányváltás közepette – bár az USA próbál kisebb szerepet vállalni Európán belül – ha szükséges, azért persze „odaállnak”

A Pápán települt Nehéz Légiszállító Ezred az együttműködés remek példája.

Az Amerikai Egyesült Államok figyelme egyre inkább Ázsia felé fordul.

tetében (felderítés, célmegjelölés, info-kommunikáció). S mint tudjuk, pont ezek azok a területek, ahol az Európai Unió nem túl hatékony és erősen hiányos képességekkel rendelkezik.

mértékben vállaljanak kötelezettséget Kelet-Közép-Európában. Ennek a szándéknak az eredménye például a megerősített amerikai rotációs jelenlét (az egymás után, folyamatosan cserélt amerikai katonai erők kelet-európai állomásoztatása), illetve az előretolt készletek telepítése a szóban forgó térség szövetséges államaiba. Ugyanakkor világosan látszik az is, hogy Európának a korábbinál lényegesen nagyobb cselekvőképességre volna szüksége. Mindez egybevág az amerikai elképzelésekkel is, az Egyesült Államok ugyanis nagyobb teret szeretne engedni az európai képességeknek. Összességében tehát az említett események, a megváltozott szövetségesi stratégia és elképzelések vezettek oda 2016-ra, hogy az európai belső integrációs folyamatok különböző hullámain evickélve ismét megfogalmazódott az igény, és megint érdemes a közös európai védelmi politikáról, az egységes irányítású haderőről beszélni.

Varsó: európai összefogás, közös fellépés, forrásnövelés.

az európai szövetségesek mögé. Eklatáns példája volt ennek a líbiai helyzet: emlékezzünk csak, hogy a műveletek elején nem voltak túlságosan aktívak az amerikai erők, de amikor kiderült, hogy a részt vevő európai országok nem boldogulnak, akkor bizony komoly segítséget nyújtott az USA hadereje is, elsősorban a stratégiai műveleti irányítást lehetővé tevő képességek tekint-

SAJÁTERŐS VÉDELEM

A 2013-ban kirobbant ukrán válság eredményeként a 2014-es wales-i és a 2016-os varsói NATO-csúcstalálkozókon is azt próbálták elérni az európai vezetők, hogy az Egyesült Államok és a jelentősebb katonai erővel rendelkező európai szövetséges tagállamok minél nagyobb

Sőt, nemcsak érdemes, hanem kell is, hiszen az amerikai elnökválasztás eredményeként az a Donald Trump kerül majd az elnöki székbe, aki már az 1990-es évek óta úgy gondolja, hogy a nagy szövetségi rendszerek, így a NATO fenntartása, s az ahhoz szükséges erőforrások (amerikai) költségvetési szempontok szerint nem hatékonyak. Valóban tény, hogy az európai NATO-tagállamok a gazdasági válság hatására korábban alaposan csökkentették védelmi kiadásukat. 2012-2013 óta azonban az európai

Kontinensünkön az európai szövetségesekkel együtt erősíti jelenlétét az amerikai haderő.

GDP, ha lassan is, de növekszik. Ennek ellenére ezt jó ideig mégsem követte a védelemre költött állami források növekedése, s nemcsak a „szegényebb”, hanem a nagy tagországok esetében sem. Az egyedüli kivétel csak Lengyelország, amely 2009 óta átgondolt védelmi reformot hajt végre – ők ugyanis komoly figyelmeztetésként értékelték a 2008-as grúz–orosz háború fejleményeit. A reformjuknak pedig kettős eredménye van. Mindezekelőtt az, hogy a lengyeleket úgy könyvelték el az EU-ban és a NATO-ban is, mint jól teljesítő szövetségest. Ennek a teljesítménynek az elismeréseként Donald Tuskot az Európai Tanács elnökévé választották, másrészt

pedig a 2016-os NATO-csúcs megrendezésének lehetőségét is Varsó kapta meg. Mindemellett egy olyan lengyel haderő jött létre, amelyről nyugodtan kijelenthető, hogy a kelet-közép-európai térségben nincsen párja.

BUKTATÓK

Kérdés, hogy a többi NATO-tagállam, így például a szovjet haditechnikai örökséggel „megáldott”, volt kelet-európai országok esetében lesz-e elegendő pénz a közös haderőhöz, műveletekhez szükséges fejlesztések végrehajtására? Ehhez ugyanis nem fognak elegendő forrást jelenteni a

Wales-ben megígért, több évre elnyúló, lépcsőzetesen emelkedő védelmi kiadások.

Mindemellett még a jelei sem tapasztalhatók annak, hogy legalább a politikai akarat meglenne az európai védelmi ipar integrálására, racionalizálására. Látni kell, hogy az egyes tagállamok kormányai, politikai vezetői nem hajlandók megfizetni azt az árat (gyárbezárások, vállalati összeolvadások, a párhuzamosságok felszámolása és az ebből fakadó leépítések, egymástól való függőség kialakulása), amelyek szükségesek lennének egy, az egész Európai Uniót kiszolgáló, a világgpiacon is versenyképes, egységes európai védelmi

A lengyel hadsereg százhusz AHS Krab önjáró löveget vásárol.

A logisztika a szorosabb összefogás fontos terepe lehet.

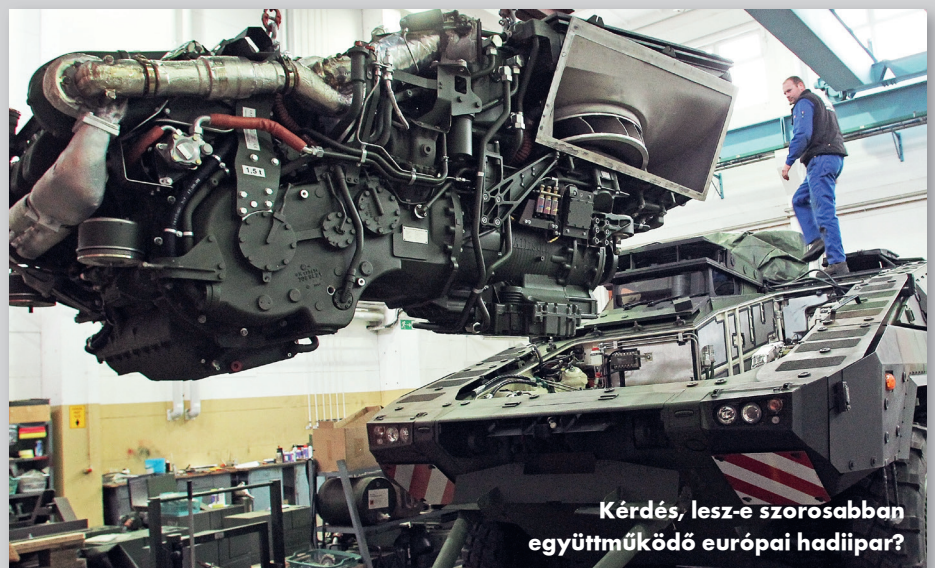
A világpolitikai események hatására 2016-ban több határozott lépést is tettek az európai vezetők a védelempolitikai együttműködés megerősítésére. Júniusban – közvetlenül a Brexit népszavazás után – nyilvánosságra hozták az EU Globális Külügyi Stratégiáját, majd ősszel elfogadták a stratégia végrehajtási akciótervét, amely az EU ambíciószintjeként határozta meg az átfogó, gyors és hatékony válságkezelési képesség kialakítását, különösképpen az Európával szomszédos térségekben. Ezt segítő döntöttek az Európai Védelmi Pénzügyi Alap létrehozásáról, amely 2020-ig 90 millió eurót, majd az új hétéves költségvetési ciklusban, 2020-tól évente 500 millió eurót biztosít a többnemzeti védelmi kutatás-fejlesztési programok számára. Decemberben az Európai Tanács és a NATO-tagállamok külügyminiszterei kölcsönösen támogatták az EU-NATO együttműködés megerősítését hét terület összesen 42 konkrét feladatát illetően olyan kérdésekben, mint például a hibrid kihívások, a kibervédelem, a közös hadgyakorlatok és a haditengerészeti műveleti együttműködés. Végül az Európai Tanács december 15-i ülésén az állam- és kormányfők elfogadták és támogatásukról biztosították ezeket az intézkedéseket, lehetőséget teremtve a továbblépésre mind az európai intézmények, mind pedig a tagállamok részéről.

szektor kialakításához. Inkább úgy tűnik, az lehet a járhatóbb út, hogy a kisebb, jelentős hadiiparral nem rendelkező tagországok társulhatnak be egy-egy komolyabb szereplő mellé, mint beszállítók, netán partnerek. Persze ez sem egyszerű kérdés, ugyanis az ehhez szükséges befektetések finanszírozásának hiánya, illetve a szintén óhatatlanul kialakuló függőség, a jelenleg is erős, kölcsönös bizalomhiány komoly problémákat jelentenek.

Megválaszolatlan kérdés az is, hogy ki és milyen szabályokkal vehetné be a létrehozni tervezett közös európai haderőt, na és persze, hogy ki fizeti majd a műveletek jelentős (egy

kisebb EU-s tagország éves költségvetésének akár bedöntését is okozó) költségeit?

Egy olyan egységes „európai hadsereg” kialakításának lehetőségében tehát, amely a sajtóban megjelent valamennyi „óhajt” tükrözi, maga a szakértő sem bíz. Csiki Tamás szerint inkább a „hajlandók koalíciójaként” felálló közös katonai erő megjelenése tűnik reális célnak. Eszerint pedig a részt vevő tagállamok egyeztetésein múlik majd, hogy ki milyen képességet tud és hajlandó is használni az Európai Tanács felkérésére indított műveletben. Amelyhez persze nem lesz elegendő egy hagyományos értelemben vett előzetes felkészülés, az „összecsiszolást”, azaz a közös műveleti tervezést, a logisztikát, a képességek kialakítását és begyakorlását még „békeidőben”, jóval a műveletek kezdete előtt meg kell szervezni és valóra váltani. Nem lesz megkerülhető a finanszírozás kérdése sem: jelenleg ugyanis az Európai Unió az égisze alatt zajló katonai műveletek költségeinek csupán nagyon kis hányadát állja, az anyagi teher túlnyomó többségét a részt vevő tagállamok viselik. Ezen pedig változtatni kell, ami szintén nem egyszerű feladat, hiszen az Unió közös költségvetése hét évre előre szól, s ebben igen nehéz megfelelő, nagy összegű pénzügyi tartalékokat tervezni és elkülöníteni egy esetlegesen bekövetkező, nagyobb méretű és időtartamú katonai műveletre. 2017-ben ezt a kérdést is napirendjére veszi az Európai Unió.

Kérdés, lesz-e szorosabban együttműködő európai hadiipar?

MÉG TÖBB F-35-ÖS

Az amerikai katonai segélycsomag részeként újabb tizenhét F-35A Adir nehezen felderíthető, ötödik generációs vadászbombázó repülőgép megvásárlásáról döntött az izraeli kormány. A korábbi 33 gépre szóló megrendeléssel együtt így ötven Adir visel majd izraeli felségjelzést. Az elképzelések szerint a lehető leggyorsabban el kell érni a tervezett két repülőszázad hadrafoghatóságát a Navetim légibázison. Ennek megfelelően hamarosan az Egyesült Államokba utazik felkészítésre az izraeli műszaki szakemberek első csoportja. Az első 33 vadászbombázót 2018-ig kapja meg a közel-keleti állam. A hosszú távú tervek legalább további ötven F-35A vásárlásával és hadrendbe állításával számolnak; a gépek részben izraeli fegyverzetet kapnak.

Flightglobal.com

KÖZÖS FREGATTOK

Belgium és Hollandia közösen fejleszt és vásárol új, többfeladatú fregattokat, illetve aknamentesítő hajókat. A múlt év végén aláírt egyezmény értelmében a holland haditengerészet nyolc, míg a belga haditengerészet két Karel Doorman-osztályú fregattját cserélik le egy közös típusra. A két ország emellett megegyezett arról is, hogy Belgium tengerészeket küld a holland HNLMS KAREL DOORMAN partraszállást támogató hajóegységre. A közös kutatás-fejlesztés és vásárlás nem előzmény nélküli: a két szomszédos NATO-tagállam haditengerészete ezer szállal kötődik egymáshoz a kiszolgálás, a kiképzés és a javítás területén.

Holland védelmi minisztérium

OROSZ BEVÁSÁRLÁS

Jelentős fejlesztéseket hajtanak végre 2017-ben az orosz ejtőernyősereknél. Az ország katonai vezetésének közlése szerint jövőre többek között BMD-4M és BREM-D gyalogsági harcjárműveket, BTR-82A páncélozott csapat szállító és BTR-MDM lánctalpas, többcélú szállító járműveket, újabb 2S9-1 Nona 120 milliméter űrméretű önjáró aknavetőket, új, légi úton szállítható rakéta-sorozatvető és elektronikai hadviselési rendszereket kapnak az ejtőernyősök. Az orosz hadvezetés a jelenlegi biztonságpolitikai helyzetben kiemelt figyelmet fordít a gyorsan bevezethető, magas harcászati szintű ejtőernyőserekek fegyverzetének, harcjármű-parkjának modernizálására, fejlesztésére.

Orosz védelmi minisztérium

ELKEZDŐDTEK A TESZTEK

A Lockheed Martin gyár Greenville melletti repülőterén megkezdte a tesztrepülés-sorozatát a T-50A kétüléses szuperszonikus kiképző repülőgép. Az amerikai légierő T-38 Talon típusának felváltására szánt gép feladata az F-22 Raptor és az F-35 Lightning II ötödik generációs vadászbombázó repülőgépek pilótáinak kiképzése lesz. Ennek megfelelően a kiváló manőverező képességű T-50A is már színes LCD-kijelzőkre alapozott műszerfállal, digitális kormányzervekkel, légi utántöltési képességgel rendelkezik. Az amerikai igény legalább 350, de akár ezernél is több új kiképzőgépre vonatkozhat. A gyártó reményei szerint az amerikai megrendelés megnyitja majd az utat az exportsikerek felé is.

Lockheed Martin

INDIAI LÖVEGBESZERZÉS

Hatéves huzavona és tesztek sora után az indiai védelmi minisztérium bejelentette: M777A2 ultrakönnnyű lövegekkel szereli fel hadseregét. A 737 millió dolláros szerződés értelmében az indiai hadsereg száznegyvenöt 155 milliméteres M777A2-est állít hadrendbe. A lövegeket a BAE Systems és az indiai Mahindra Defence Systems gyártja Indiában. A mintegy 4200 kilogramm tömegű fegyver a normál lőszer 24 kilométer, míg az áramvonalas ERFB lövedéket 30 kilométer távolságra képes kilőni. Az M777-es alkalmas a műholdas vezérlésű, rakéta-póthajtással ellátott, 40 kilométeres hatótávolságú M982 Excalibur lőszer célba juttatására is, de ennek indiai megvásárlásáról még nincsenek információk.

Defense News

SIKERES FRISSÍTÉS

A kanadai kormány bejelentette: az előre tervezett határidőre – a 4,3 milliárd dolláros költségvetést nem túllépve – sikerült modernizálni a kanadai haditengerészet mind a tizenkét Halifax-osztályú fregattját. Az 1992-től hadrendbe állt 4770 tonna vízkiszorítású RGM-84 Harpoon, hajók elleni, valamint a RIM-162 ESSM légvédelmi rakétákkal is felszerelt úszóegységekbe új, a Lockheed Martin Canada fejlesztette harcászati, radar-, elektronikai hadviselési és kommunikációs rendszereket építettek be. A modernizált hadihajók legalább 2030 közepéig maradhatnak hadrendben, míg a jelenleg tervezés alatt álló új, többfeladatu fregattok első példánya előreláthatóan a 2020-as években kerülhet a haditengerészethez.

Kanadai védelmi minisztérium

ÉV VÉGI ▶
LÁTOGATÁSOK

A Koszovóban szolgáló magyar katonáknál kezdte hagyományos, év végi missziós látogatását dr. Benkő Tibor vezérezredes. A Honvéd Vezérkar főnöke programja során többek között találkozott a KFOR-parancsnokságon egyéni beosztásban szolgáló magyar katonákkal, állománygyűlést tartott a Slim Lines és a Nothing Hill táborokban települt magyar békefenntartóknak, megbeszéléseket folytatott a nemzetközi békefenntartó kötelékek vezetőivel, és munkavacsorán vett részt a koszovói NATO-erők műveleti parancsnokával, Giovanni Fungo vezérőrnaggyal.

Missziós látogatásának következő állomásán, a ciprusi Famagustában, illetve Nicosiában a Honvéd Vezérkar főnöke megbeszélést folytatott Elizabeth Speharral, az ENSZ ciprusi missziójának vezetőjével, illetve Mohammad Humayun Kabir vezérőrnaggyal, az UNFICYP katonai vezetőjével. A Camp General Stefanikban tett bejárást követően állománygyűlést tartott az ott szolgáló magyaroknak, majd találkozott a Camp Szent István és a 91-es járőrbázis katonáival is. Benkő Tibor vezérezredes az állománygyűléseken átadta azokat a karácsonyi ajándéksomagokat, amelyek a honvédelmi miniszter döntése értelmében az adventi időszak végéig minden misszióban szolgáló magyar katonához eljutottak, emlékeztetve őket, hogy az itthon maradt bajtársak és családtagok gondolnak rájuk.

Kép és szöveg: Honvéd Vezérkar

MINISZTERI ▶
VIZIT

Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminiszter koszovói látogatása során a pristinai Slim Lines táborban állománygyűlésen köszöntötte az MH KFOR Kontingens 15. váltásának tagjait, valamint a békefenntartó misszióban egyéni beosztásban szolgáló magyar katonákat. A rendezvényen a tárcavezető hangsúlyozta, hogy Magyarország kormánya nagyon büszke a missziós feladatokat ellátó katonáira, akik helytállásukkal rendre elismerést szereznek hazánknak. Kiemelte a nyugat-balkáni régió békéjének fenntartásában vállalt szerep és katonáink jelenlétének fontosságát, s kitért arra is, hogy a kormány szándéka szerint tovább növekszik majd a KFOR-ban szolgáló magyarok létszáma.

Kép és szöveg: Honvéd Vezérkar

Az MH EUFOR Kontingens tizenkilencedik váltásának katonái – féléves missziójuk végéhez közeledve – Ausztria, Törökország, Írország és Finnország békefenntartóival közös medálparádén vettek részt a szarajevói Butmir táborban. A ceremónián Friedrich Schrötter vezérőrnagy, az EUFOR parancsnoka ünnepi beszédében kiemelte a misszió fontosságát, és megköszönte az öt nemzet katonáinak példás hozzáállását. Az ünnepség zárásaként került sor az elismerések átadására, s ennek során a missziójukat befejező magyar békefenntartók zubbonyára Sáfár Albert dandártábornok, az EUFOR törzsfőnöke, a magyar katonák nemzeti rangidőse tűzte fel az ALTHEA-medálokat.

Jely Gusztáv őrnagy; fotó: EUFOR

◀ MEDÁLPARÁDÉ

Pristinától nem messze, a Vrelo táborban rendezték meg a Silver Sabre 2. elnevezésű erőpróbát, amely a KFOR-erők műveleti képességének tesztelését, valamint az Európai Unió koszovói jogállamisági missziójának (EULEX) rendőreivel történő együttműködés gyakorlását is szolgálta a különböző tömegkezelési eljárások során. A rendezvény leglátványosabb mozzanataként a helyi rendfenntartóknak, az EULEX rendőreinek, valamint a segítségükre érkezett KFOR-csapatoknak egy erőszakba torkolló tömegtüntetést kellett közösen felszámolniuk. A gyakorlat értékelése során a KFOR Harcászati Tartalék Zászlóalj – köztük a magyar század – katonáinak felkészültségét és helytállását Christian Riener dandártábornok, a KFOR parancsnokhelyettese kiválóan minősítette.

*Csányi Henrik őrnagy
Fotó: Pedro Silva tizedes*

◀ KÖZÖS GYAKORLAT

Kormányhatározat értelmében 2018 végéig továbbra is részt vesz a Magyar Honvédség az EU somáliai missziójában. A határozat leszögezi, hogy a honvédek ezt követően is az Európai Uniónak a somáliai biztonsági erők kiképzésére létrehozott missziójában dolgoznak, egyszerre legfeljebb tízen, a váltási időszakban legfeljebb húszan. Küldetésükkel hozzájárulnak Magyarország európai uniós kötelezettségeinek teljesítéséhez, illetve az Európai Unió közös biztonság- és védelempolitikájának megerősítéséhez. Az Európai Unió 2010 februárjában döntött a somáliai biztonsági erők kiképzését segítő katonai misszió, az EUTM Somalia indításáról. Magyarország kezdettől fogva hozzájárul a küldetés sikeréhez.

Honvedelem.hu / MTI; fotó: archív

◀ SZOMÁLIAI HOSSZABBÍTÁS

A légi nemzeti gárda
a stratégiai szállításban
is fontos szerephez jut.

Az amerikai nemzeti gárda (2.)

LÉGTÉRVÉDŐK

2017 SZEPTEMBERÉBEN LESZ 70 ESZTENDŐS AZ AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK LÉGI NEMZETI GÁRDÁJA - LEGALÁBBIS HIVATALOSAN. MERT BÁR A TÖRVÉNY SZERINT MEGHATÁROZOTT SZÜLETÉSNAPJUKAT EGY NAPON ÜNNEPELHETIK AZ ÖNÁLLÓ AMERIKAI LÉGIERŐVEL, A LÉGI NEMZETI GÁRDISTÁK TÖRTÉNELME AZ 1910-ES ÉVEKIG NYÚLIK VISSZA...

Egészen pontosan 1916. november elsejéig: ekkor nevezték ki Raynal C. Bolling kapitányt az általa szervezett Első Légiszázad élére. Az egység New York állam nemzeti gárdájának égisze alatt jött létre, s ez volt az első, szervezetszerűen működő repülőegység, amelyet gárdista pilóták és műszaki szakemberek alkottak. Hosszú út vezetett azonban idáig: az első, még hidrogénnel töltött ballonokkal végzett repülőoktatást 1908-ban kezdték el a nemzeti gárda 71. gyalogezrede jelzőcsapatai első századának kijelölt katonáival. Az eredeti tervek szerint egy új, megfigyelőballonokkal felszerelt felderítőegységet szándékoztak hadrendbe

állítani a gyalogezrednél. 1910-ben azonban különböző adományokból már sikerült az első merevszárnyú repülőgépet is megvásárolniuk, igaz, hogy az hamarosan összetört. Végül felderítési feladatokra 1912-ben használtak repülőgépet először egy hadgyakorlaton, a hivatalos elnevezésre, valamint a század felállítására viszont egészen 1916-ig várni kellett. Érdemes ugyanakkor megjegyezni, hogy az úttörő század utódszervezete, a New York-i légi nemzeti gárda 106. mentőrepülő ezredének 102D százada ma, tehát száz év múltán is létező alakulat, amely HC-130P Combat King repülőgépeivel harci kutató-mentő feladatokat hajt végre.

Raynal C. Bolling,
már alezredesi rendfokozattal.

TÁMOGATÓ SZEREPKÖRBEN

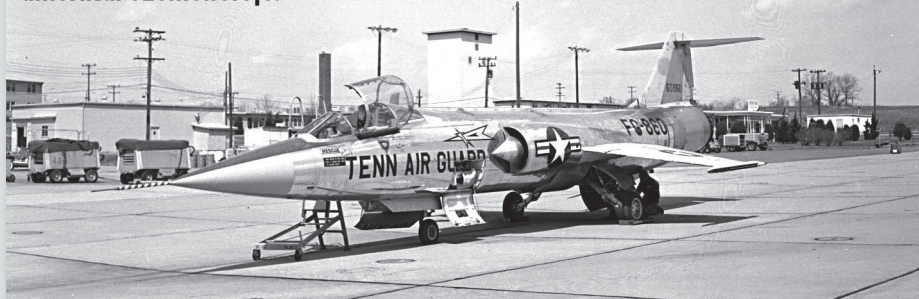
A légi nemzeti gárda alakulatai 1916 óta gyakorlatilag minden olyan fegyveres konfliktusban részt vettek, amelyben az Egyesült Államok érintett volt. Az első éles bevetésükre nem is kellett messzire repülniük, 1910 után ugyanis folyamatosak voltak az összecsapások a különböző mexikói erők, szabads csapatok, rablóbandák, illetve az USA hadserege között. 1916-tól egészen a konfliktus 1919-es lezárásáig a Raynal C. Bolling kapitány vezette század és más gárdista erők Mineolából felszállva folyamatos légi felderítésekkel segítették a hadsereget.

Ezt követően összesen 29 megfigyelő repülőszázadot szerveztek, amelyek fő feladata a szárazföldi gárdista erők támogatása volt. Természeti katasztrófák, például áradások idején is gyakran igénybe vették őket felderítési és légi szállítási feladatok-

A-10C típusú csatarepülőgépek Maryland állam légi nemzeti gárdájának színeiben.

A légi nemzeti gárda volt az F-104 Starfighterok legfontosabb amerikai üzemeltetője.

gátorok, bombázótisztek és fedélzeti lövészek felkészítésében.

A koreai háborúban is meglehetősen aktív szerepet játszottak a légi nemzeti gárdák: a konfliktus során közel 45 ezer gárdistát, vagyis a 92 repülőszázadból hatvanhatot mozgósítottak, s ez a szervezet állományának 80 százalékát jelentette. Igaz, a gárdista alakulatoknak 3–6 hónap aktív gyakorlás kellett ahhoz, míg harcász alakulatokká váltak. A ta-

ra. Az első világháború során már a francia front felett bizonyíthattak a légi nemzeti gárdisták. Négy pilótájuk is „ász” lett, azaz legalább öt ellenséges repülőgépet megsemmisített, Erwin R. Bleckley pilótát pedig megfigyelési feladatai során tanúsított hősiességéért Becsület Érdeméremmel is kitüntették – igaz, hogy sajnos már csak a halála után.

A következő jelentős erőpróbanak a második világháború bizonyult. 1940–1941-ben közel ötezer gárdistát mozgósítottak, akiket a hadsereg légieréjéhez osztottak be. Bár minden fronton harcoltak gárdistahajózók, a legnagyobb hozzájárulást mégis otthon, a kiképzésben nyújtották; kulcsszerepük volt ugyanis a hadsereg légieréjéhez kerülő pilóták, navi-

A légvédelem korai „ökle”: F-86D Sabre készülségben.

Ma már nincs különbség a nemzeti gárda és a légierő vadászgépeinek képességei között.

paszlatatok alapján az önálló légierő és a légi nemzeti gárda parancsok-sága elhatározásra is jutott, hogy a továbbiakban az utóbbi szervezetnek a légierő ütőképes és jól képzett tartalékerejeként kell működnie.

A légi nemzeti gárdák komoly szerepet kaptak a háborúval fenyegető berlini amerikai–szovjet krízis (1961) idején is: 21 ezer főt, 18 taktikai vadász, 4 taktikai felderítő és hat légi szállító századot mozgósítottak, s 216 vadászgépet is Európába he-

lyeztek át. A gárdisták és alakulataik végigharcolták a vietnami háborút is: legelső mozgósításukat még 1968. január 25-én rendelte el Lyndon B. Johnson elnök.

A következő, hasonlóan nagy erőpróba az 1991-es Sivatagi Vihar-hadművelet volt, amelyben több mint 12 ezer légi gárdista vett részt közvetlenül a Közel-Keleten, avagy az Egyesült Államokban, illetve Európában támogatva a harcoló alakulatokat. Ez volt az első olyan háború, amelyben

a légi nemzeti gárda repülőgépei, pilótái és fegyveroperátorai külön előzetes gyakorlás és felkészülés nélkül, teljesen egyenrangú félként működtek közre. RF-4C Phantom II felderítőgépek 1045 bevetést hajtottak végre, míg a gárda F-16 Falcon vadászgépei 3645 bevetés során 3500 tonna bombát dobtak le célpontjaikra – gépveszteség nélkül. Az EC-130H Compass Call repülőgépek fedélzetéről az iraki erőknek szánt, megadásra felszólító rádióadásokkal bomlasz-

F-4D Phantom II típusú gépek 1987-ben: a légi nemzeti gárda sokáig azzal repült, amit kapott.

A sítalpas Hercules.

tották az ellenség harci morálját. A legfontosabb hozzájárulás azonban ezúttal is a támogatószerep volt: több mint 18 ezer amerikai és koalíciós repülőgép kapott üzemanyagot a gárdisták KC-135E Stratotanker légi utántöltő repülőgépeiből és a mintegy 40 ezer repült óra alatt 55 ezer embert és 115 ezer tonna utánpótlást szállítottak a hadszíntér különböző helyszíneire.

KONTINENTÁLIS VÉDELEM

A mai napig az Amerikai Egyesült Államok légtérének és területének védelme a légi nemzeti gárdák alapvető feladata. A koreai háború után

vettek részt először nagyobb számban a készülségi szolgálat ellátásában az erre kijelölt gárdista vadászpilóta századok, akkor még a légierő alakulatai mellett. Ez a hidegháború adott szakaszában azt jelentette, hogy a gépeknek a riasztástól számítva néhány percen belül fel kellett szállniuk, hogy elfoghassák a nukleáris fegyverekkel felszerelt szovjet, nagy hatótávolságú bombázó repülőgépeket.

A folyamatos modernizálás során a szervezet is belépett a sugárhajtású vadászgépek korszakába. 1961-től már KC-97 Stratofreighter légi utántöltő repülőgépeket is üzemeltettek, megnövelve vadászgépek hatótávolságát és harcászati képességeit. Az 1970-es években, a sorkötelezettség eltörlése, a professzionális légierő megjelenése után alakult ki az amerikai politikai és katonai hadvezetés „Total Force” elképzelése, mely a mai napig változatlan. Ennek alapja: egységesen kell kezelni a légierőt, a légi nemzeti gárdát és a tartalékos légierőt. Ha a felszerelés és a kiképzés azonos színvonalú, akkor csökkenthető az aktív egységek létszáma, hiszen azok képességeit bármikor pótolni lehet megfelelően felszerelt és kiképzett „hétvégi harcosokkal”. Ennek nyomán az 1980-as években a légi nemzeti gárdánál megjelentek a ma is alkalmazott F-15 Eagle és F-16 Falcon vadászbombázó repülőgépek első generációi, amelyek minőségi ugrást jelentettek az addig hadrendben tartott öreg vadász- és

támadó repülőgépekhez képest. 1979 júniusában a 173. taktikai szállítórepülő-század volt az első gárdista alakulat, amely immár nem használt, hanem vadonatúj repülőket, négy C-130H Hercules szállítógépet vehetett át. Ma már magától értetődik, hogy a hamarosan hadrendbe álló KC-46 Pegasus légi utántöltő repülőgépeket a légi nemzeti gárda, egészen pontosan a 157. légi utántöltő ezred is használhatja. Hasonlóképpen természetes, hogy az ötödik generációs, nehezen észlelhető kialakítású F-22 Raptor vadászbombázó repülőgépek egy része is náluk – a 149. és a 199. vadászpilóta századnál – teljesít szolgálatot.

1994 óta hivatalosan is a szervezet feladata az ország légvédelme, így a légierőt elsősorban a hadművelleti, illetve a tengerentúli területeken vehetik be. 2001. szeptember 11-én is a légi nemzeti gárda repülőgépei szálltak fel a New York és a Pentagon elleni terrortámadást követően, s azóta is aktív résztvevői a terrorizmus ellen folytatott globális küzdelemnek.

Akad persze békésebb küldetés is, amely szintén a légi nemzeti gárdistákra vár manapság. A New York-i légi nemzeti gárda 109. szállítóezrede például a Déli-sarkon hajt végre feladatokat különleges, sítalpakokkal is ellátott LC-130H Hercules repülőgépeivel, s ugyancsak részt vesznek a legközelebbi ország, Új-Zéland és az amerikai kutatóállomás közötti légi-híd fenntartásában.

KIVÁLÓ HELYTÁLLÁS

Kiválóan helytálltak a Magyar Honvédség katonái a rendkívüli próbatételt jelentő határvédelmi feladatokban, s ezzel garantálták a magyar emberek biztonságát – mondta dr. Simicskó István honvédelmi miniszter Hódmezővásárhelyen, a Zrínyi Miklós laktanyában tartott év végi, ünnepélyes állománygyűlésen. A tárcavezető rámutatott, hogy katonáink a határ védelmét kitűnő nemzetközi együttműködésben látják el, ezt példázza a november óta itt szolgáló osztrák műszaki kontingens tagjaival közös munka, illetve a korábbi együttműködés lengyel, cseh és szlovák barátainkkal. Az állománygyűlés után a miniszter meglátogatta a Kelebia közelében épülő határvédelmi bázist és határszakaszt, a Mélykúton szolgálatot teljesítő század katonáinak pedig ajándékokat adott át.

Nyulas Szabolcs; fotó: Dévényi Veronika

ÚJ TECHNIKAI ESZKÖZÖK

A közelmúltban meghirdetett honvédelmi és haderő-fejlesztési program részeként hatvannégy technikai eszközt, köztük terepjárókat, mikrobuszokat, anyagmozgató gépeket adott át a Honvédelmi Minisztérium nevében Vargha Tamás parlamenti államtitkár, miniszterhelyettes az MH Logisztikai Központnak és más alakulatoknak Budapesten, a báró Hazai Samu laktanyában. „A magyar emberek biztonságának garantálása érdekében a tárca stratégiai fontosságú elemként kezeli a technikai fejlesztéseket is, hogy a Magyar Honvédség katonáinak modern, 21. századi eszközöket biztosíthasson feladatuk elvégzéséhez” – mondta az államtitkár, hangsúlyozva, hogy ezek a technikai felszerelések az állomány határ menti munkáját és szolgálatát is megkönnyítik majd.

Révész Béla; fotó: Tóth László

KÖZÖS KIKÉPZÉS

Magyar katonák is részt vettek azon a többnemzeti gyakorlaton, amelyet Olaszország déli részén, Gemona del Friuliban tartottak. A European Wind 2016 elnevezésű kiképzési rendezvény célja az volt, hogy az Európai Unió védelmi együttműködésébe (European Union Defence Cooperation Initiative – EU DECI) bevont nemzetek összehangolják és begyakorolják eljárásait. A zárógyakorlat bemutatóját megtekintette Michail Kostarakos vezérezredes, az Európai Unió Katonai Bizottságának elnöke. Az EU DECI harccsoport részeként éppen januárban kezdte meg féléves itthoni készenlétét az MH 5. Bocskai István Lövészdandár 3. Bercsényi Miklós Lövészszázalójának kijelölt állománya. A kötelék műveleti feladatait az MH Civil-katonai Együttműködési Lélektani és Műveleti Központ katonái is támogatják.

Kép és szöveg: Búz Csaba hadnagy

FELKÉSZÜLTEK A KÜLSZOLGÁLATRA

Megtartotta zárógyakorlatát az MH EUFOR Kontingens soron következő, huszadik váltása. A székesfehérvári MH 43. Nagysándor József Híradó- és Vezetéstámogató Ezred irányításával felkészülő kontingens gyakorlatának alapvető célja a többnemzeti kötelékbe felajánlott műveleti elemek összekovácsoltságának felmérése volt, továbbá az, hogy fejlesszék az alegység képességeit a különböző békefenntartó feladatok végrehajtása és logisztikai támogatása során. Megtért István alezredes, a 20. váltás parancsnoka elmondta: a közel száznegyven fős kontingensből egy körülbelül harminc fős csoport utazik ki a szarajevói Butmir táborba, hogy a kontingens készenléti állományának riasztása esetén mindent előkészítsen a váltás fogadására. A készenléti szolgálatot itthonról látják el a 20. váltás katonái.

Snoj Péter; fotó: Vizinger Diána hadnagy

LÁTOGATÁS AZ EGÉSZSÉGÜGYI KÖZPONTBAN

Az MH Egészségügyi Központtal és az intézmény feladatrendszerével ismerkedtek a Nemzeti Közszeresztályati Egyetem felsőfokú vezetőképző tanfolyamának hallgatói a Honvédkórházban. Szabó István vezérőrnagy, az MH Egészségügyi Központ parancsnoka az intézmény kiemelt feladatai mellett tájékoztatta a kurzus résztvevőit a bevezetés előtt álló életpályamodellről, az Egészséges Budapestért program kórházait érintő aspektusairól, valamint a finanszírozási sajátosságokról is. A szakmai program a kórház bejárásával folytatódott, s ennek során a hallgatók betekintheztek többek között a Sürgősségi Betegellátó Centrum és a Klinikai Demonstrációs Egység munkájába is.

Kép és szöveg: MH Egészségügyi Központ

LÉGIDESZANT-GYAKORLAT

Európa több országában vettek részt gyakorlaton a Pápán települt Nehéz Légi Szállító Ezred C-17-es repülőgépei. A bázison kívüli kiképzés (Peacemaster Unity Off-Station Trainer 2016 – OST) több mint egy hétig tartott, s ez idő alatt a stratégiai légi szállítási képesség (Strategic Airlift Capability – SAC) két C-17-es szállító repülőgépe közel 2000 ejtőernyőst, továbbá számos nehéz technikai eszközzel felszerelt platformot deszantolt. A gyakorlat teherdobási részében konténert célba juttató rendszerek (Container Delivery System – CDS) is szerepet kaptak.

Honvedelem.hu / sacprogram.org

A MEGBECSÜLÉS KIFEJEZÉSE

A honvédelmi tárca, a Honvédszakszervezet, a Honvédségi Dolgozók Szakszervezete és a Bajtársi Egyesületek Országos Szövetsége megállapodást írtak alá a 2017. évre szóló juttatásokról. A Honvédelmi Minisztériumban tartott esemény kapcsán dr. Simicskó István miniszter mindenképp a katonai életpálya-modell jelentőségét, a tervezhetőséget és a kiszámíthatóságot hangsúlyozta. Rámutatott, hogy bár az illetményekről az évenkénti egyeztetés hagyományos a minisztérium és a honvédségi érdekképviseletek között, az idei bérmegállapodást különösen komoly tárgyalássorozat előzte meg. „Arra törekszünk, hogy a katonák bére az aktuális helyzethez igazodjon, ezzel jövőjüket tervezhetővé, kiszámíthatóvá tegyük, egyben megbecsülésünket is kifejezzük feléjük” – jelentette ki a tárcavezető.

Révész Béla; fotó: Dévényi Veronika

NŐ A KÖLTSÉGVETÉS, NŐNEK A BÉREK

A Belügyminisztériumban – a honvédelmi és a rendvédelmi feladatokat ellátó szervezetek állományának illetményemeléséről tartott sajtótájékoztatón – Vargha Tamás, a Honvédelmi Minisztérium parlamenti államtitkára, miniszterhelyettes kijelentette, hogy a magyar gazdaság erősödésével tovább növekszik a honvédelmi költségvetés. Beszélt arról is, hogy a Magyar Honvédségnél bevezetett katonai életpálya-modell folyamatosan új elemekkel bővül. A 2015-ben 30 százalékkal megemelt bérek 2017-ben újabb öt százalékkal nőnek, s így két év múlva elérik az 50 százalékos illetménybővítést. Mindemellett 2016-ban a legénységi állomány alapbérét is sikerült jelentősen emelni.

Révész Béla; fotó: Tóth László

A BŐVÍTÉSRŐL TÁRGYALTAK

Az olasz–szlovén–magyar Többnemzeti Szárazföldi Kötelék (Multinational Land Force – MLF) bővítéséről tárgyalt dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke az olaszországi Gemona del Friuliban. Az MLF a régió államai együttműködésének szorosabbá tétele, a térség biztonsági és védelmi képességének erősítése, valamint a válságkezelő műveletek összehangolása céljából jött létre 1998-ban. A három tagország vezérkari főnökei az osztrák és a horvát vezérkari főnökök képviselőivel, a két állam csatlakozási szándéka mellett, a déli képességépítésről is egyeztettek. Benkő Tibor vezérezredes ezen a fórumon is hangsúlyozta, hogy hazánk következetes, eltökélt és határozott álláspontot képvisel a migráció okozta válsággal kapcsolatban, és érdekelt az európai szintű megoldás keresésében.

Kép és szöveg: Honvéd Vezérkar

ÁLLAMTITKÁRI LÁTOGATÁS

A tatabányai MH 25. Klapka György Lövészdandárhoz látogatott dr. Firicz László, a Honvédelmi Minisztérium közigazgatási államtitkára, hogy részletes tájékoztatást kapjon a katonai szervezet tevékenységéről. A program során először Sipos Antal ezredes, a dandár megbízott parancsnoka ismertette az alakulat elhelyezési és infrastrukturális körülményeit, majd ehhez kapcsolódva Lőrincz Gábor ezredes, a Honvéd Vezérkar Hadművelési Csoportfőnökség csoportfőnök-helyettese számolt be a Magyar Honvédség hosszú távú fejlesztési terveiről. A jelentések meghallgatása után dr. Firicz László megtekintette a közel hetvenhektáros laktanyát, valamint a bemutatón kiállított technikai eszközöket.

Kép és szöveg: Kapás Viktor

TANULMÁNYÚTON HAZÁNKBAN

Magyarországi tanulmányúton vettek részt a NATO Védelmi Akadémia (NATO Defense College – NDC) 129. felsővezetői tanfolyamának hallgatói. „A kurzus az észak-atlanti szövetség legmagasabb szintű katonai képzése, amelynek során a hallgatók szélesebb értelemben, stratégiai szinten tájékozódhatnak, és információt kapnak arról, hogy miként gondolkodnak a NATO-szövetségek és a partnerországok képviselői” – mondta dr. Orosz Zoltán altábornagy, a Honvéd Vezérkar főnökének helyettese, aki maga is előadást tartott a rendezvényen. A Magyar Honvédség 1996 óta küld hallgatókat az NDC kurzusaira, az elmúlt húsz évben hatvannégy magyar főtiszt végezte el a felsővezetői tanfolyamot.

Draveczki-Ury Ádám; fotó: Krasznai-Nehrebeczky Mária

HATÁR MENTI TALÁLKOZÓ

Horváth Gábor dandártábornok, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság (MH ÖHP) megbízott szárazföldi haderőnemi főnöke egynapos határ menti találkozó keretében fogadta Mate Ostović altábornagyot, a horvát szárazföldi haderő parancsnokát. Az MH 64. Boconádi Szabó József Logisztikai Ezred laktanyájában tartott megbeszélés során a felek értékelték az egyre bővülő katonai szakmai kapcsolatokat, továbbá egyeztettek a jövőbeni szárazföldi és különleges műveleti együttműködés lehetőségeiről. A horvát delegáció a Dunántúli Ideiglenes Alkalmi Kötelék vezetési pontján tájékozódhatott a Magyar Honvédség migrációs válsággal kapcsolatos tevékenységéről. A Zrínyi-emlékvén apropóján a találkozó résztvevői ellátogattak a szigetvári várba is.

MH ÖHP; fotó: Löbl Eszter

Átalakuló képesség

REND ÉS FEGYELEM

AKI AZ 1980-AS, 1990-ES ÉVEKBEN VOLT SORKATONA, BIZTOSAN EMLÉKSZIK A FEHÉR SZÍNŰ SÍPZSINÓRT, ÖVET ÉS PISZTOLYTÁSKÁT, VALAMINT ANTANTSZÍJAT VISELŐ, GUMIBOTTAL, BILINCCSEL, TÉRKÉPTÁSKÁVAL ÉS A KATONAI RENDÉSZ FELIRATÚ JEIVÉNNYEL „FELDÍSZÍTETT” KATONÁKRA, AZAZ A „VÁPOSOKRA”. MAI UTÓDAIKAT IS KATONAI RENDÉSZNEK HÍVJÁK, ÁM KORÁNTSEM ANNYIRA HÍRHEDTEK, MINT KÉT-HÁROM ÉVTIZEDDEL EZELŐTTI ELŐDEIK, HOLOTT MUNKÁJUK LÉNYEGE NEM VÁLTOZOTT.

Mergancz Sándor dandártábornok

A Magyar Honvédség katonai rendész képessége jelentősen átalakult 2016-ban. A korábban az MH vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrség Dandár kötelékében működő Maléter Pál Rendészzászlóalj a múlt év február végén „önállósodott”, és MH Katonai Rendészeti Központ (MH KRK) néven, dandárjogállású, országos hatáskörű katonai szervezetté vált. Az átalakulással azonban csak a „külső” változott, a „tartalom”, azaz a feladatrendszer nem.

RENDŐRBŐL KATONA

Az alakulat élére dr. Simicskó István honvédelmi miniszter Mergancz Sándor dandártábornokot nevezte ki, aki több mint harmincéves rendőri pályafutása során már bizonyított: szolgált bünyügyi nyomozóként, bevetési egység parancsnokaként, volt kaposvári városi rendőrkapitány, illetve Somogy megyei rendőrfőkapitány is. Legutóbb pedig a Belügyminisztérium EU-s rendészeti munkacsoportját vezette, a magyar érdekeket képviselte Brüsszelben.

Élete 2016 februárjában változott meg – meséli a dandártábornok a Budaiörsi úti Petőfi Sándor laktanyában, az MH KRK központi objektumában, amelyet a helyőrséggel együtt használnak „társbérletben”. Ekkor ajánlották fel neki a Magyar Honvédség új alakulatának parancsnoki beosztását. Nem sokat gondolkodott, a rendőrség kék egyenruháját tereptarka gyakorlóra cserélte, és belevágott a számára is kihívásokat jelentő új munkába.

Az MH Katonai Rendészeti Központ feladatköréről beszélgetve kiderül: az alakulat 2016. március elseji megalakulásával, a korábbiakhoz képest a leglényegesebb változás az volt, hogy elvették a helyőrség-parancsnokok rendészeti jogkörét, s azt a központ feladatrendszerében jelentették meg.

– Úgy gondolom, hogy ez helyes döntés volt, hiszen csak így lehet egységes szemléletet kialakítani, valamint egységes elvárást támasztani – mondja a tábornok. Az országos hatáskör azt is jelenti, hogy nem csak a fővárosból végzik a munkájukat;

az MH KRK-nak ugyanis hét régiója van, Budapest, Győr, Székesfehérvár, Kaposvár, Debrecen, Hódmezővásárhely és Szolnok központokkal.

SZERTEÁGAZÓ TEVÉKENYSÉG

Tovább elemezve az új rendész alakulat tevékenységét megtudjuk, hogy az elsődleges feladatkör, mint évtizedek óta mindig: a katonai rend és fegyelem fenntartása. Ehhez társul még a honvédségi gépjárművek baleseti helyszínelése, a katonai menetoszlopok kísérése, a katonai rendezvények és a delegációk biztosítása, valamint a személyi és a pénzkísérési feladatok végrehajtása.

– Fontos kérdés még ma is az öltözködési szabályzat betartása. A járőrök emellett nagyon komolyan odafigyelnek a honvédségi gépjárművek jogszerű használatára és a menetlevelek szabályszerű kitöltésére is – részletezi a parancsnok, hangsúlyozva, hogy amennyiben szabálysértésen ér valakit a járőr, akkor feljelentést kell tennie. Az abban részletezett körül-

ményeket a századparancsnok még egyszer ellenőrzi, majd a feljelentéseket megküldi az érintett alakulatok parancsnokainak, hiszen a szabálysértések elbírálása, adott esetben pedig a büntetések kiszabása is, az ő hatáskörükben maradt.

– Nekünk a feljelentéssel az egyetlen célunk az, hogy felhívjuk a parancsnok figyelmét a fegyelemsértésekre. Kapunk ugyan visszajelzést az ügy fejleményeiről, de az alkalmazott szankcióba nekünk már nincs beleszólásunk – hangsúlyozza Mergancz Sándor, hozzátéve: már a központnál töltött első munkanapján minden esetben objektív intézkedést kért valamennyi kollégájától.

– Azt már rendőrként sem türtem el, hogy bárkit is egyéni sérelmek befolyásoljanak az intézkedés során – szögezi le a tábornok, akitől megtudjuk azt is, hogy a katonai rendész járőrök jelenléte kötelező az összes olyan közúti balesetnél, amelyben honvédségi gépjárművek érintettek. Ha nem történik személyi sérülés, akkor ők is helyszínelnek, sérüléssel járó eseteknél viszont kötelesek

értesíteni a rendőrséget, és ilyenkor a helyszínelést a rendőrökkel együtt végzik.

– Akkor is értesítjük a rendőrséget, ha a mi alakulatunk járművével történik valamilyen baleset; szerintem ugyanis az ilyen esetekben nem illő, hogy saját magunk intézkedjünk – teszi hozzá a tábornok.

Ha valaki mostanában gyakran sétál Budapesten – főleg a belvárosban, a frekvenciált részekben –, sűrűn találkozhat a katonai rendészekkel. A közterületi gyalogos járőrszolgálatot a 2015. novemberi, párizsi merényletek után erősítették meg. Persze nemcsak a fővárosban, hanem a vidéki régiókban is legalább napi egy, 24 órás szolgálatban lévő járőrpár dolgozik. A budapesti és a vidéki járőrszolgálat mellett – ez az MH KRK rendészeti századának feladata, és a régiós csoportok is ennél az alegységnél dolgoznak – a Honvédelmi Minisztérium objektumainak őrzését is a katonai rendészek végzik, akik az

objektumvédelmi századhoz tartoznak. Mindezekon túl, az MH Alföldi Ideiglenes Alkalmi Kötelék részeként, a déli határon is szolgálnak katonai rendészek; ők leginkább a debreceni, a hódmezővásárhelyi és a szolnoki régiók állományából vezényelve látják el a határvédelmi feladatokat.

ÚJ KÉPESSÉGEK

Természetesen nemcsak a jogelődöktől „örökölt”, hanem újonnan kialakított képességekkel is rendelkezik az MH Katonai Rendészeti Központ. Az egyik ilyen névum a kutyás alegység felállítása; a „négy lábú járőrök” kiképzése jelenleg is folyik. Újdonság továbbá a bűnügyi technikai képesség, amelyre a rendőrség segítségével az elmúlt hónapokban néhány rendész-katonát már ki is képeztek.

A múlt év szeptemberének közepén dr. Simicskó István honvédelmi miniszter és dr. Benkő Tibor vezérezzredes, a Honvéd Vezérkar főnöke a szervezési idő lezárása alkalmából tartott szemlét az MH Katonai Rendészeti Központnál.

– Ők alapszintű bűnügyi technikai feladatok elvégzésére váltak alkalmassá, s munkájukra leginkább a jövőbeli missziós feladataink során lesz majd szükség. A célunk ugyanis az, hogy NATO-felkérésre legalább egy szakaszszintű, katonai rendészeti képességekkel felvértezett csapatot küldhessünk missziókba. Jelenleg úgy gondolom – és ezt jelentettem a vezérkari főnöknek is –, hogy 2018 végére elérjük azt a szintet, amikor nemcsak hazai, hanem komplex missziós feladatoknak is meg tudunk majd felelni – magyarázza Mergancz Sándor dandártábornok, aki maga is komoly tapasztalattal rendelkezik ezen a téren. ENSZ-békefenntartó

rendőrként három alkalommal összesen négy évet szolgált a Nyugat-Balkánon, Bosznia-Hercegovinában és Koszovóban. Ebben a minőségében gyakran találkozott a műveleti területen tevékenykedő magyar IFOR/SFOR-, illetve KFOR-katonákkal is.

Az MH Katonai Rendészeti Központ „történelemkönyvébe” egyébként az utóbbi időszakban több nevezetes eseményt is dokumentáltak. Például azt, hogy 2016. november 15-én Áder János köztársasági elnök csapatzászlót adományozott az alakulatnak, két hónappal korábban, szeptember közepén pedig dr. Simicskó István honvédelmi miniszter tartott szemlét a Petőfi Sándor laktanyá-

ban. Hivatalosan ekkor mutatkozott be először a 2016 elején megalakult szervezet a nyilvánosságnak – mégpedig új technikai eszközökkel, illetve a Magyar Honvédség új egyenruhájával felszerelve.

– Büszkeséggel tölt el minket, hogy ezt az egyenruhát az elsők között kaptuk meg – mondja a tábornok.

Miként elsőként kapták meg az új Toyota gépjárműveket is, amelyek már igazán megfelelő terepjáró képességgel rendelkeznek. Ezeket nyomban ellátták „Katonai rendész” felirattal, valamint megkülönböztető jelzésekkel, s már be is vonták a járőrszolgálatba valamennyit. A járőrautók mellett két új, úgynevezett delegációs járművel is bővült a technikai parkjuk, amelyekkel a személyi kíséresi teendőket látják el. A járőr- és forgalomszabályozási feladatok segítésére pedig két motorkerékpárt vettek át a rendőrségtől. Bár ezek a kétkerekűek használatn érkezték, a parancsnok szerint tökéletesen alkalmasak a feladat ellátására, így már meg is kezdődött a motoros járőrök kiképzése az alakulatnál. Természetesen a technikai részletek mellett a tábornok kitért a személyi kérdésekre is. Elmondta például, hogy továbbra is folyamatosan érkeznek az új katonák az alakulathoz. Sokan a civil életből vonulnak be rendésznek, de jó páran kérik áthelyezésüket más katonai szervezetektől.

A Közös Akarattól Klapka Fokosáig

HAZAI ÉS NEMZETKÖZI KIKÉPZÉSEK, GYAKORLATOK, MISSZIÓK, KATONAI ESKÜ ÉS HATÁRVÉDELMI FELADATOK. CÍMSZAVAKBAN ÍGY TELT A 2016-OS ESZTENDŐ A TATAI MH 25. KLAPKA GYÖRGY LÖVÉSZDANDÁRNÁL. AZ ELMÚLT ÉVRŐL ÉS AZ IDEI ESZTENDŐ LEGFONTOSABB FELADATAIRÓL SIPOS ANTAL EZREDES, AZ ALAKULAT MEGBÍZOTT PARANCSNOKA BESZÉLT MAGAZINUNKNAK.

Az alakulat katonái 2016-ban is rengeteg feladatban vállaltak szerepet – tudtuk meg Sipos Antal ezredestől, aki április 28-án vette át a dandárparancsnoki teendőket, miután Horváth Gábor dandártábornok az MH Összhaderőnemi Parancsnokság szárazföldi haderőnemének megbízott főnöke lett. Érdekes, hogy jelenleg a dandár parancsnokhelyettesi és törzsfőnöki posztját is megbízással töltik be. Az előbbi beosztást Kása István alezredek, a 101. tüzérsztyály parancsnoka, az utóbbit pedig Preininger Győző alezredek, a logisztikai zászlóalj parancsnoka látja el.

A HATÁR MELLETT

– 2016-ban a legfontosabb a Közös Akarat elnevezésű feladat, vagyis a határvédelemmel kapcsolatos teen-

Sipos Antal
ezredek

dők ellátása volt – fogalmazott Sipos Antal ezredek, hozzátéve, hogy a tatai dandár katonái – kezdetben a Dunántúli, valamint az Alföldi Ideiglenes Alkalmi Kötelékekbe egyaránt beosztva, később már csak az utóbbi részeként – egész évben részt vettek a határbiztosítási feladatokban.

– Az alakulattól kétheti váltásokban, 140–150 katona szolgál a határon. Vannak olyanok, akik a számukra meghatározott két héten túl is vállalják a szolgálatot, nekik általában engedélyezni szoktam egy, maximum két hét hosszabbítást. De négy hét után mindenképpen hazarendeljük a katonáinkat, mert szükségük van a pihenésre, a regenerációra, főleg télen, amikor már megterhelőbb egy-egy tizenkét órás szolgálat – emelte ki a parancsnok.

MISSZIÓK

A határvédelmi feladatok mellett két misszióban is helytálltak a Klapka-dandár katonái – hallhattuk Sipos Antal ezredestől, aki elmondta azt is: a külszolgálatra jelentkező állomány misszió előtti kiképzése szintén kihívást jelentett, hiszen azzal

NINC S ÜRESJÁRAT

párhuzamosan is el kellett látniuk a határ menti teendőket, de végül mindkét kontingens felkészítése sikeresen befejeződött. Az MH KFOR Kontingens 15. váltása szinte teljes egészében a dandár alegységeire és katonáira épül, csak néhány speciális beosztásba érkeztek tisztek vagy altisztek más alakulatoktól. A kontingens augusztusban kezdte meg fél-éves misszióját Koszovóban.

Ugyancsak nyáron utazott ki a műveleti területre az MH Iraki Kiképzés-biztosító Kontingens harmadik váltása, amely szinte teljes egészében a dandár 1. lövészszázaljának katonáiból áll.

– Ez a század adta az év első felében a V4 EU Harccsoport készenléti szolgálatát is, tehát jól összeszokott, több nemzetközi gyakorlatot végrehajtott alegységről beszélünk, amely most Irakban bizonyíthatott – mondta a parancsnok, hozzátéve: hamarosan mindkét kontingens hazaérkezik a fél-éves külszolgálatból, és a jól megérdemelt szabadság vár a katonákra. Ezt követően pedig ismét részt vesznek az alakulat feladatainak elvégzésében.

KIKÉPZÉSEK, GYAKORLATOK

2016-ban számos hazai és nemzetközi kiképzésen, gyakorlaton is bizonyítottak a tatai dandár katonái. Júniusban helytálltak a Lengyelországban megrendezett Anakonda 2016 elnevezésű, számítógéppel támogatott hadműveleti-harcászati szintű parancsnoki és törzsvezetési gyakorlaton. Idehaza pedig a Warpaint Ride 2016 fedőnevű, július-augusztusban megrendezett amerikai–magyar közös erőpróba volt a legfontosabb, amelyen az amerikai hadsereg

5-7. páncélos felderítő-zászlóaljának katonáival dolgoztak együtt. Utóbbi rendezvény legfőbb célja a két nemzet katonáinak szakfelkészítése és összekovácsolása volt, amelynek keretében az amerikaiak elsajátíthatták a lövészalegységnél rendszeresített gyalogsági fegyverek kezelését, alkalmazását. A közös kiképzés részét képezte az úgynevezett stressz fire komplex lögyakorlat is, amely különböző fizikai megterhelés utáni lövészetet jelent. Ilyen terhelés például a sebesültszállítás, kúszás géppuskával, illetve a löszerekládával végrehajtott 400 méteres futás. A fegyvercserés lövészet keretében a magyarok az amerikai fegyverekkel, az amerikaiak pedig a magyarok fegyvereivel lőhettek, ezzel párhuzamosan pedig folyt

a magyar katonák felkészítése a Bradley típusú harcjárműre. Mindezekon túl a magyar és az amerikai

katonák közös harctéri életmentő képzést is kaptak.

– Dandárunk számára az amerikai–magyar közös kiképzés már hagyományosnak mondható, hiszen a korábbi években is részt vettünk hasonló rendezvényeken, igaz, hogy más alegységekkel, de nagyjából ugyanilyen feladatokat hajtottunk végre – emelte ki Sipos Antal ezredes. Hozzátette: az elmúlt évben ugyancsak fontos kiképzési rendezvény volt a Brave Warrior 2016 gyakorlat, amelyen elsősorban az MH 5. Bocskai István Lövészdandár katonái szerepeltek, de a tataiak páncéltörő- és tüzéralgységeire is komoly feladatok hárultak.

ESKÜ A LAKTANYÁBAN

„Esküszöm, hogy Magyarországot híven szolgálom, hűséges honvédek leszek!” – hangzott el hosszú évek után ismét a tatai laktanyában, tavaly ősszel. Az ünnepélyes katonai eskü mindig felemelő pillanat, s így volt ez novemberben is, amikor ötvenhatan fogadták meg, hogy az ország függetlenségét, az állampolgárok jogait és szabadságát, ha kell, akár életük árán is megvédik.

– Három alkalommal rendezett alapkiképzést a dandár 2016-ban. A többhetes felkészítést lezáró ünnepélyes ceremóniának, az eskünek viszont csak egyszer adott otthont a tatai laktanya, kétszer Szentendrén, az MH Altiszti Akadémián fogadták meg a honvédek, hogy teljesítik előjáróik parancsait, az alárendeltjeikről pedig felelősséggel gondoskodnak.

Nekünk is felemelő pillanatok voltak ezek, hiszen az eskü mindig a katonai pályafutás egyik meghatározó eseménye. Ráadásul ezúttal a névadó tábornokunk szobránál, igazán szép környezetben, a családtagok és a hozzátartozók jelenlétében tudtuk megszervezni – mondta Sipos Antal ezredes.

A parancsnoktól megtudtuk azt is, hogy a gyakorlatokon, a kiképzéseken, a határvédelmi feladatokon és a missziókon túl, 2016-ban a katonák elhelyezési feltételeinek javítására is lehetőségük volt. A laktanya több épületében felújításokat végeztek és kicserélték a korszerűtlen nyílászárókat is. Rendbe tették a dandár egykori parancsnokhelyetteséről, a fiatalon elhunyt Kósa Sándor ezredesről (posztumusz dandártábornokról) elnevezett termet, ahol így már megfelelő körülmények között várja

az alakulathoz érkező vendégeket és a látogatókat a dandár történetét bemutató kiállítás. Mindezekon túl felújították a szolgálatteljesítés közben elhunyt katonák emlékművét is.

ELŐRETEKINTVE

Sipos Antal ezredes szerint az idei év sem tartogat kevesebb munkát a tatai dandár katonái számára, mint a tavalyi. Az Irakból hazatérő missziós kontingens katonáira – a pihenést követően – újabb nemzetközi feladat vár. Egy speciális felkészítés után e század katonái utaznak Észtországba, a július és október között megrendezendő Training Bridge 2017 elnevezésű NATO-gyakorlatra. A koszovói kontingens tagjai pedig 2017-ben is határvédelmi feladatokban vesznek részt. Mindezek mellett több hazai és nemzetközi erőpróba is találkozhatunk majd a tatai katonákkal. Például a Brave Warrior 2017, illetve a tavaszra tervezett, Klapka Fokosa elnevezésű, dandárszintű, számítógéppel támogatott parancsnoki és törzsvezetési gyakorlaton – tudtuk meg az ezredestől, aki elmondta azt is, hogy az év második felében újra megkezdik a missziós felkészítést, hiszen az MH KFOR Kontingens 18. váltása – amely 2018 elejétől szolgál majd Koszovóban – szintén a tatai dandárra épül.

Gyarapodás és új kihívások

FOLYAMATOS RÉSZVÉTEL A KÖZÖS AKARAT ÉS AZ IDEIGLENES BIZTONSÁGI HATÁRZÁRRAL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK VÉGREHAJTÁSÁBAN, TIZENEGY GYAKORLAT, HÁROMSZOR MÓDOSÍTOTT ÁLLOMÁNYTÁBLA, ÖTVENKILENC KÜLÖNBÖZŐ TANFOLYAM ÉS KIKÉPZÉSI FOGLALKOZÁS, NEGYVENÖT KULTURÁLIS-, SPORT- ÉS KATONAI RENDEZVÉNY, HARMINCKILENC EGYÉB FELADAT - KEMÉNY ÉVET ZÁRT A SZENTESI MŰSZAKI EZRED.

KEMÉNY ÉV

Tévedett Antal László ezredes, amikor 2016 elején úgy gondolta, hogy nehéz év következik alakulatuk életében.

– Nem nehéz, hanem nagyon nehéz évünk volt. Állománytáblánk például háromszor is módosult: februárban parancsot kaptunk egy alapkiképzőszázad megalakítására, márciusban építésvezető főnökséggel és műszaki építőszázaddal, augusztusban pedig hídépítő-zászlóaljjal gyarapodtunk. Képességeink tehát bővültek, de ezek a változások új kihívásokat is jelentettek – hangsúlyozta az MH 37. II. Rákóczi Ferenc Műszaki Ezred parancsnoka.

Az ezredtörzs állományába tartozó építésvezető főnökség feladata a műszaki építmények, alacsonyvízi hidak, utak és táborhelyek tervezése, a megépítésüket végrehajtó alegységek munkájának szakmai felügyelete és a minőség-ellenőrzés. A tervek szerint a műszaki építőszázad építi és rendezi majd be a táborokat, a vezetési pontokat, az erődítményeket, továbbá az átkelőhelyekhez vezető és az azoktól elvezető javított talaj utakat.

– A nyári szervezeti változásunk eredményeként megalakult hídépítő zászlóalj kollégáim számára előmeneteli lehetőséget, szakmai szempontból pedig képességbővülést jelentett. Ráadásul ezek a régóta várt, nekünk kedvező szervezeti változások az ezred létszámának bővítését is jelentették. Ennek tükrében kimondottan örülünk annak, hogy tizenkét év után ismét lehetőséget kaptunk katonai alapkiképzések végrehajtására. Ez első hallásra pluszfeladatnak tűnik, azonban egy óriási lehetőséget is rejt magában: leendő kollégáinkat mi készíthetjük fel a szerződéses katonai pályára. A kiképzés tíz hetében felmérhetjük képességeiket, szakmai felkészültsé-

güket, hozzáállásukat. Ők pedig megismerhetik leendő parancsnokaikat, munkatársaikat, elvárásainkat, már újoncként megnézhetik tervezett szolgálati helyeiket, és képet alkothatnak az ezred életéről – mondta az ezredes.

A kiképzőszázad a meghatározott időben, július elsején megalakult, három nap múlva pedig bevonult harminc újonc. Az eskütétel után közülük tizennyolcan maradtak a műszaki ezrednél, a többiek pedig az MH 5. Bocskai István Lövészdandár hódmezővásárhelyi alegységeinél kaptak beosztást. A második kiképzési ciklus december 9-én ért véget, akkor harminckilencen tettek ünnepélyes katonai esküt. A szakasz több mint fele Szentesen állt munkába, társaik pedig Hódmezővásárhelyen és az MH Pápa Bázisrepülőtéren szolgálnak.

– Határozott célom meggyőzni előjáróinkat képességeink bővítésének folytatásáról, hogy az összefegyvernemi parancsnokok a szakmánk teljes spektrumát lefedő műszaki tartalék-ként számolhassanak ezredünkkel. Kiképzéseinket és gyakorlatainkat

is ennek szellemében tervezzük, illetve hajtjuk végre. Az elmúlt évben ötvenkilenc különböző tanfolyam és kiképzési foglalkozás levezetői, házigazdái vagy résztvevői voltunk. Ezek közt akadtak pár napos elfoglaltságot igénylők, de jelentősen hosszabbak is, mint például a bűvárok Magyar Honvédség-szintű oktatása. Ugyanis hosszú ideje Szentesen történik a katonabűvárok alapképzése, valamint tanfolyam rendszerű továbbképzésük. Ez folyamatos munkát igényel, egy kis túlzással azt is mondhatnám, hogy a szakfeladatok ellátását is figyelembe véve, bűváraink szinte egész évben a víz alatt voltak – hallhattuk Antal László ezredestől.

A kiképzés, oktatás hatékonysága pedig a szövetségeseinkkel történő együttműködések alkalmával és a különböző gyakorlatokon mérhető.

– 2016 januárjától két szakaszunk, egy rajunk és kijelölt törzstisztjeink hat hónapig készenléti szolgálatot láttak el a visegrádi országok katonai együttműködése keretében létrehozott harccsoportban. A múlt évben kilenc gyakorlaton vettünk részt, vagy támogattuk a lebonyolításukat, és természetesen megrendeztük a sajátunkat, a Szentesi Fokost is. Ez utóbbi keretében – februárban – az alacsonyvízi hídépítő század katonái települtek ki a 4. sz. vízi gyakorlótérre; őket áprilisban a pontonos alegységek váltották. A feladatot most is a Bocskai-dandárral közösen hajtottuk végre, hiszen a Szentesi Fokos az összefegyvernemi harc támogatása, tervezési, szervezési

A műszakiak napján a látogatók megismerkedhettek a szentesi alakulatnál rendszeresített eszközökkel.

teendőinek és a lövészalagségekkel történő együttműködés lehetőségeinek a begyakorlása. Ezért a forgatókönyv szerinti feladatok az összefegyveremi zászlóalj törzsen keresztül jutottak el műszaki alegységeinkhez. Valós helyzetben is hasonlóan működne a rendszer: a műszaki modul mindig egy fegyvernemi alegység, egység feladatellátását támogatja, biztosítja. Ennek a rendszernek az egyik legnagyobb hozadéka, hogy a mi katonáink megtapasztalják a lövészek elvárásait, vezetési módszereit. Fegyvernemi együttműködő partnereink pedig megismerik a műszakiak munkáját, tisztában lesznek azzal, hogy milyen segítséget igénylünk a feladatok elvégzéséhez, milyen feltételeket és időkereteket kell biztosítaniuk nekünk ahhoz, hogy eredményesen tudjanak alkalmazni minket. Leegyszerűsítve talán úgy is mondhatnánk, hogy a

lövészparancsnokok megtanulják „használni” a műszaki alegységeket – jegyezte meg a parancsnok.

Bármilyen feladatot is kapott az elmúlt évben az ezred, azt minden esetben a kiképzés, a képességfejlesztés oldaláról közelítették meg. Legyen az a Red Bull Air Race vagy az augusztus 20-i tűzijáték műszaki kiszolgálása.

– A nyári, Duna feletti repülő-show biztosításához közel száz technikai eszközzel vonultunk fel, a repülések útvonalát kijelölő kapuk (pilonok) alapjait kellett kompkból megépítenünk. Munkánkat az MH 1. Honvéd Tűzszerész- és Hadihajós Ezred katonái segítették. Mi ez, ha nem egy remek lehetőség képességeink felmérésére, az együttműködés gyakorlására? Pontont dobtunk, mozgattuk és összekapcsoltuk azokat. Mindezt pedig nem a már megszokott gyakor-

lóterünkön végeztük, hanem teljesen más vízviszonyok közt a Dunán. Ráadásul a Parlament előtt, több ezer ember szeme láttára nem is „illik” hibázni. Hasonló megközelítésből a budapesti tűzijáték biztosítását is számtalan kiképzési feladatunk egyikének tekintettük. Augusztus 20-án ugyanis szintén pontonelemeket kellett összekapcsolnunk. Három hetventonnás, rakéták fellövésére alkalmas kompot építettünk – tudtuk meg az ezredestől.

A szentesi alakulat katonái a kezdetektől részt vesznek a hazánk és Európa határainak biztonságát szolgáló ideiglenes biztonsági határzár építésében, üzemeltetésében, a Közös Akarat feladat végrehajtásának műszaki és logisztikai biztosításában; emellett fél éve a bácsalmási tábori ellátó pontot is ők üzemeltetik. November óta pedig a tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet kezelésében résztvevők támogatására érkezett osztrák műszaki katonák szakmai munkájának koordinálása is Antal ezredes és kollégái felelősségi körébe tartozik.

– Kiváló munkatársaim vannak, szakmai és emberi tekintetben is büszke vagyok arra, hogy velük dolgozhatok, dolgozhattam. A múlt időnek most jelentősége van: szoros, szinte napi kapcsolatot tartunk egykori kollégáinkkal is. Márciusban például, Ronkovics József nyugállományú vezérőrnagy kezdeményezésére, konferenciát szerveztünk a Magyar Honvédség első missziós szerepvállalása, az IFOR két évtizeddel ezelőtti megalakulása emlékére. A találkozóra

a brit J. D. Moor-Bick nyugállományú vezérőrnagy, az IFOR-erők akkori műszaki főnöke is eljött. Nagy figyelmet fordítunk civil kapcsolataink ápolására, a honvédség népszerűsítésére is. Részt vettünk a város valamennyi kulturális és sportrendezvényén, a rendőrökkel közösen szervezett műszaki napunkon pedig nyitott kapukkal vártuk vendégeinket. Rendszeresen tartunk előadásokat iskolákban is, a nyári vakáció alatt pedig honvédelmi táborokat szerveztünk a gyerekeknek. A Honvéd Rákóczi Sportegyesület keretében működik a Szentesi huszárok nevet viselő túramotoros szakosztályunk, amelynek tagjai augusztusban, a Katona Motoros Sportegyesülettel közösen, városunk főterén rendezték meg a VII. katona motoros találkozót és amatőr ügyességi versenyt. A világ egyik legnagyobb terepakadály-futó versenye,

A brit J. D. Moor-Bick nyugállományú vezérőrnagy (középen) is eljött az IFOR két évttel ezelőtti megalakulása emlékére szervezett konferenciára.

érdeklődőket a laktanyában is szívesen látjuk, hiszen a saját munkánkat leghitelesebben mi tudjuk bemutatni. Ennek kapcsán örömmel mondhatom, hogy 2016-ban, köszönhetően direkt módon való megjelenésünknek a toborzás rendszerében, közel 50 fővel

tudtuk bővíteni állományunk létszámát – sorolta a parancsnok.

Antal László ezredes nem nagyon hisz a „jó tündérben”, de ha mégis találkozónak, tudna vele miről beszélgetni.

– Szeretnénk, ha idén megérkezne a Mabey & Johnson hídkészlet, amelynek üzemeltetéséhez kollégáim már oktatói képesítéssel is rendelkeznek. Annak is örülnénk, ha minél több jó szakember jönne hozzánk. Gépjárművezetők, műszakigép-kezelők, gépszerelők, festők, ács-állványozók, villanszerelők jelentkezését várjuk. Harmadik kívánságként pedig azt kérném, hogy jövőre elmondhassuk: legalább olyan eredményes évet zártunk, mint a 2016-os volt.

Az ezred részt vett a Tekerj a sereggel! kerékpártúra lebonyolításában is.

a Spartan Race résztvevői is megismerhették alakulatunk zászlaját és a csapatunk nevét, az egységet, bajtársasságot jelképező Unity 37-et. Az Egy nap a honvédelemért gondolat jegyében pedig szeptemberben mi rendeztük az Európai Mobilitási Hét hazai záró rendezvényét, amelyhez a Tekerj a sereggel! kerékpártúra résztvevői is csatlakoztak. A TeSzedd akció napján, tavaly már nemcsak az eldobált szemetet szedtük össze, de bűváraink megtisztították a város központján átfolyó Kurca patak egy szakaszát is. Szinte napi kapcsolatban vagyunk Csongrád, Békés, Jász-Nagykun-Szolnok és Bács-Kiskun megye toborzóirodáival, kérésükre bármikor, bárhol tartunk tájékoztatókat ezredünkről. A szerződéses katonai szolgálat iránt

A hazánk déli határszakaszán tevékenykedő osztrák műszaki katonák szakmai munkájának koordinálása is a szentesiek felelőssége.

Mi érkezünk elsőnek, és mi távozzunk utoljára

MINDENHOL, MINDENKOR

GÉPJÁRMŰVEIK FUTÁSTEJESÍTMÉNYE ALAPJÁN ELJUTHATNAK VOLNA A HOLDIG ÉS VISSZA, VAGY AKÁR HÚSSZOR MEGKERÜLHETNEK VOLNA A FÖLDET. NINCS MISSZIÓ NÉLKÜLÜK, DE AZ ITTHONI ÉS A KÜLFÖLDI GYAKORLATOKON, TÁRSADALMI RENDEZVÉNYEKEN IS MEGBÍZHATÓ „HÁTTÉRMUNKÁSOK”, VAGY ÉPPEN FŐSZEREPLŐK.

A Magyar Honvédségben nincs egyetlen alakulat sem, amelyik alkalmasságukról vagy rendszeresen ne működne együtt az MH 64. Boconádi Szabó József Logisztikai Ezreddel – hiszen, ahogy ők mondják: semmi sem mozdulhat nélkülük. E nagyon széles feladatkörrel rendelkező ezred 2016. évi tevékenységéről Gavlik Péter ezredes, parancsnok tájékoztatta magazinunkat, még decemberben.

Gavlik Péter ezredes

a tevékenységi körüket, nem kerülhető meg a kérdés: hogyan bírták erővel, eszközzel és energiával?

– Sok-sok tervezés és újratervezés révén, de szerencsére az ezred minden beosztásában kiválóan felkészült parancsnokok, katonák dolgoznak – válaszolta az ezredparancsnok, majd megjegyezte: nagyon odafigyelnek, hogy munka után mindenkinek jusson elég ideje a regenerálódásra. Természetesen igaz ez a határvédelemmel kapcsolatos feladatokban részt vevők esetében is, akiknek a szolgálati beosztását eleve úgy szervezték meg, hogy például aki a karácsonyt a határon tölti, az szilveszterkor otthon lehessen.

Mivel a feladataik zömét csak úgy lehet kimagasló színvonalon ellátni, ha van elég ember és technika is hozzá, adódott a kérdés: minden tekintetben ilyen szép a „leányzó fekése”?

– Szerencsés helyzetben vagyunk – kezdte Gavlik ezredes –, hiszen nincsenek sem létszám-, sem technikai problémáink. Sőt, ebből a szempontból 2016 a „felfutás” éve volt – nyugtázta elégedetten.

Közel hetven új munkatárs érkezett tavaly, s ez nemcsak létszámnövekedést, hanem minőségi fejlődést is hozott. Tanulságos volt például, hogy kik is jelentkeztek szolgálatra az ezrednél: mindenekelőtt egyre több, valaha náluk szolgált katona.

– Szerződésük lejártá vagy más okok miatt távozott katonáink közül

Bevezető gondolataiból kiderült, hogy a hadsereg más alakulataihoz hasonlóan az ő tavalyi tevékenységüket is alapvetően meghatározták a határvédelemmel kapcsolatos feladatok, a nemzetközi szerepvállalások, valamint a hazai és nemzetközi gyakorlatok. És nem csak „logisztikusan”.

A Dunántúli Ideiglenes Alkalmi Kötelékben például – a logisztikai biztosítás mellett – járőrözési, biztosítási feladatokat is elláttak. Ennek

megfelelően Somogy, Zala és Vas megye mellett az ország más területein is megtalálható volt a „Bocsnádi”. Alaprendeltetésük teljesítése mellett két század- és egy szakaszerejű kötelékük is részt vett a járőrözésben. Nagykanizsán táborellátó csoportot, Kísszálláson tábori ellátó pontot, Bácsszőlősen javítócsoporthat működtettek, helyőrségük pedig bázislaktanyaként funkcionált. Miután ezek a feladatok jelentősen bővítették

mind többen jönnek vissza hozzánk – mondta a parancsnok. Mint kiderült: ez a harmincas, negyvenes korosztály a katonai szolgálat után kipróbálta a civil életet, például többen is kamionoztak a különböző társaságoknál. Egy részük rájött, hogy az új munkahelyén mennyire bizonytalan a jelen, s főleg a jövő. Másoknak a családjuk jelezte, hogy több időt kellene együtt tölteni, és nem ártana a kiszámíthatóság sem. Ez utóbbi elvárást illetően egyébként azt tapasztalták az ezrednél, hogy volt katonáik mellett nagy számban jelentkeztek hozzájuk szolgálatra a társszervektől is. Sokan jöttek át például a Nemzeti Adó- és Vámhivataltól vagy a rendőrségtől, olyanok, akik elhatározásukat nem csupán anyagi okokkal indokolták, hanem úgy látták, hogy a hadseregben kiszámíthatóbb a jövőjük.

– Az utánpótlás mellett ne feledkezzünk meg a „derékhad”, a máig is itt dolgozó katonáink érdemeiről sem – váltott témát az ezredparancsnok –, és itt nem csak a tisztekre, és az altisztekre gondolok. Gépjárműveink évente 700–800 ezer kilométert futnak itthon és szerte Európában, a járművek többségét pedig legénységi állományú katonák vezetik. Egy őrzető beül a kamionba, felveszi a több millió forint értékű rakományt, aztán elindul vele mondjuk Spanyolországba, és az útközben felmerülő valamennyi problémát neki magának kell megoldania – említette példaként ezeknek a katonáknak a felelősségét és helytállását illetően az ezredes.

Szintén közismert a hadseregben, hogy minden misszió kezdő és záró pontja a „Boconádi”. Itt gyűjtik össze, készletezik a missziók eszközeit, felszerelését, s a feladat végén náluk is „számolnak le.” Ők biztosítják az utánpótlást a külszolgálatot teljesítőknél, és időnként elég különleges szállítmányokat is összeállítanak légi vagy földi szállításra. Ebből is mutatott egy érzékletes példát a parancsnok, amikor arra invitált, hogy nézzük meg együtt, mit is „raklapoznak” ez idő tájt a kollégái.

Hát nem hadianyag volt, legalábbis a kétféle bejgli, a téliszalámi, a páros kolbász, a szaloncukor és a csokoládé nem annak tűnt.

– A honvédelmi miniszter karácsonyi ajándékait csomagoljuk éppen,

amelyeket eljuttatunk majd a missziókban szolgálókhöz Iraktól Afganisztánig, a Balkántól Ciprusig – mondja az egyik katona, miközben óvatosan a ládába helyezi a következő pakkot.

Természetesen a „Boconádi” nem csak „hadi- és egyéb anyag csomagküldő szolgálat”; tevékeny részt vállalnak ők a missziókból is. A NATO Reagáló Erőben (NRF) például 2016-ban és 2017-ben is támogató elemmel vettek/vesznek részt, és januártól ugyancsak támogató elemet biztosítanak az olasz–magyar–szlovén többnemzeti szárazföldi kötelék bázisán megalakított, az Európai Unió védelmi együttműködésébe bevont nemzetek harccsoportjába is, amelyhez nemrég Ausztria és Horvátország ugyancsak jelezte csatlakozási szándékát. Mindezek mellett évente kétszer a „Boconádi” végzi az afganisztáni nemzeti támogató elem felkészítését is. Szintén nagy figyelmet fordítanak a saját szakmai felkészülésükre, továbbá a két- és többoldalú együttműködésre is, amelynek ékes példája volt a tavalyi Safety Transport gyakorlat. A Bundeswehr Ambergben állomásozó 407. logisztikai zászlóaljával – mint német–magyar szállítókötelék – három hétig gyakorlatoztak Németországban.

Persze itthon is rengeteg a teendő, amelyek sorából a parancsnok kiemelte például, hogy a közlekedés-koordináló századuk feladata az összes, Magyarországon áthaladó külföldi katonai konvoj kísérése, biz-

tosítása. Ez heti három-négy „bevetést” jelent, de szerencsére a motivált és jól felkészült csapat számára ezek már rutinfeladatok. A felkészültségükről csak annyit: a csapatban az altiszteknél is minimum követelmény a STANAG szintű nyelvismeret.

Helyőrség-parancsnokságként nagyon széles társadalmi kapcsolatokkal rendelkezik az alakulat, és kiveszik a részüket a pályára irányításból is.

– Kaposvár és Somogy megye vezetése, lakossága a magáénak érzi az ezredet – mondta a parancsnok, és a teljesség igénye nélkül már sorolta is a „bizonyítékokat”. Az ezred zenekarát Somogy Polgáriért Díjban részesítette a megyei közgyűlés. Katonáik heti rendszerességgel meséket olvasnak a városi kórházban fekvő kisgyermeknek, a 2016-ban a Kosuth téren felállított karácsonyfát az ezred adományozta a városnak. Évek óta patronálják a Katolikus Tábort Püspökség zalavári gyermektáborát, és minden évben az ő biztosításuk mellett kerül sor a Balaton-átúszásra

is. Nyáron „Kisbaka-tábort” szerveztek az alakulatnál szolgálók gyermekeinek, kiképzőszázaduk pedig, a légénységi állományúak alapkiképzése mellett, honvédelmi tábort is vezetett a kihívások iránt érdeklődő fiataloknak. A Zrínyi emlékévkapcsán részt vettek a szigetvári rendezvényeken,

az 1956-os forradalom és szabadságharc hatvanadik évfordulója alkalmából pedig a város vezetése őket kérte meg, hogy Nagykanizsáról szállítsanak át Kaposvárra egy T-34-es harckocsit, amely a sétálóutca „56-os” kiállításának egyik fő látványossága volt. Ők biztosították a Deseda Ultramaraton-futást is, amelyen a versenyzők 270 kilométeres távot teljesítettek, majd a rendezvény sikerén felbuzdulva, a „boconádások” megszervezték a saját fél-maratonijukat is. Szintúgy karitatív tevékenységeik sorába tartozik, hogy katonáik rendszeresen látogatják és támogatják a mosdósi kórház gyermekosztályát. Az ezred parancsnoki épületének földszintjén elhelyezett „Véradó-barát munkahely” feliratú réztábla pedig bizonyítja, hogy az ezred katonái nemcsak életüket, de véréüket is adják...

Végezetül kitért még Gavlik ezredes az üzemeltetésükben lévő badacsonyládbihegyi 1. számú Ki-

képzési, Oktatási és Rekreációs Központtal kapcsolatos teendőikre is. Az oktatáson, kiképzésen, és az üdülési lehetőség biztosításán túl, az amúgy is százszázalékos kihasználtsággal működő központban folyamatosan lehetővé tették, hogy a határvédelmi feladatban részt vevő katonák családjaikkal együtt kapcsolódhassanak ki a szolgálat után, és az aktív pihenés jegyében számtalan kirándulást, illetve egyéb programot is szerveztek számukra.

A Zumwalt-osztály

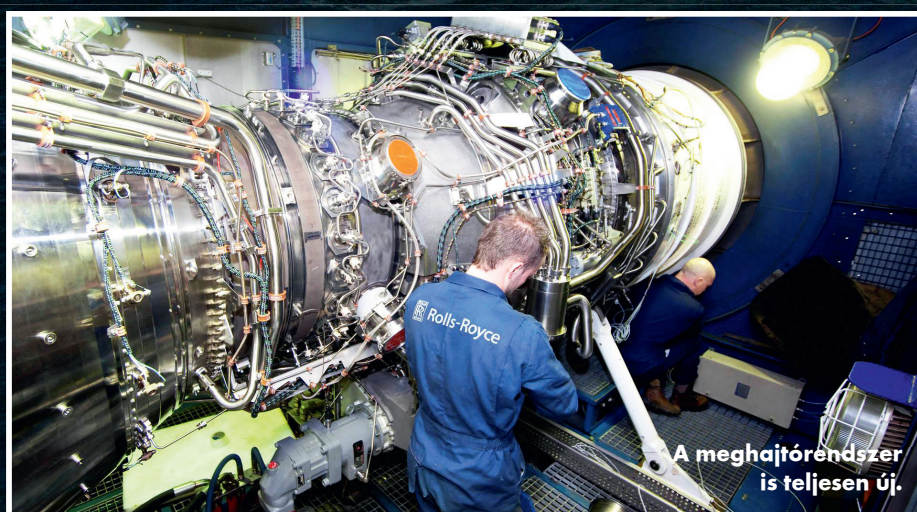
A MINDENT TUDÓ

SOK MINDENRE HASONLÍT, DE HADIJÁÓRA PÉLDÁUL CSAK ALIG-ALIG. HA VISZONT MINDEN IGAZ, MÉGIS A USS ZUMWALT (DDG - 1000) LESZ AZ ELSŐ, IGAZÁN 21. SZÁZADI AMERIKAI ROMBOLÓFLOTTA ALAPJA. PERSZE EHHEZ MÉG SZÁMOS PROBLÉMÁT LE KELL KÜZDENI.

Csúcstechnika vagy méregdrága csődtömeg? – ez a kérdés foglalkoztatja az amerikai közvéleményt a 2016. október 15-én hadrendbe állt USS ZUMWALT (DDG-1000), a világ jelenleg legmodernebb és legnagyobb vízkiszorítású, irányított rakétákkal felszerelt rombolója kapcsán. A hajó ugyanis nem csupán futurisztikus külsejével (legjobban egy vízre tett F-117 Nighthawk „lopakodó” támadó-repülőgépre emlékeztet), hanem még inkább a nyilvánosságra került műszaki hibáival, gyakori le-robbanásaival keltett igazi feltűnést.

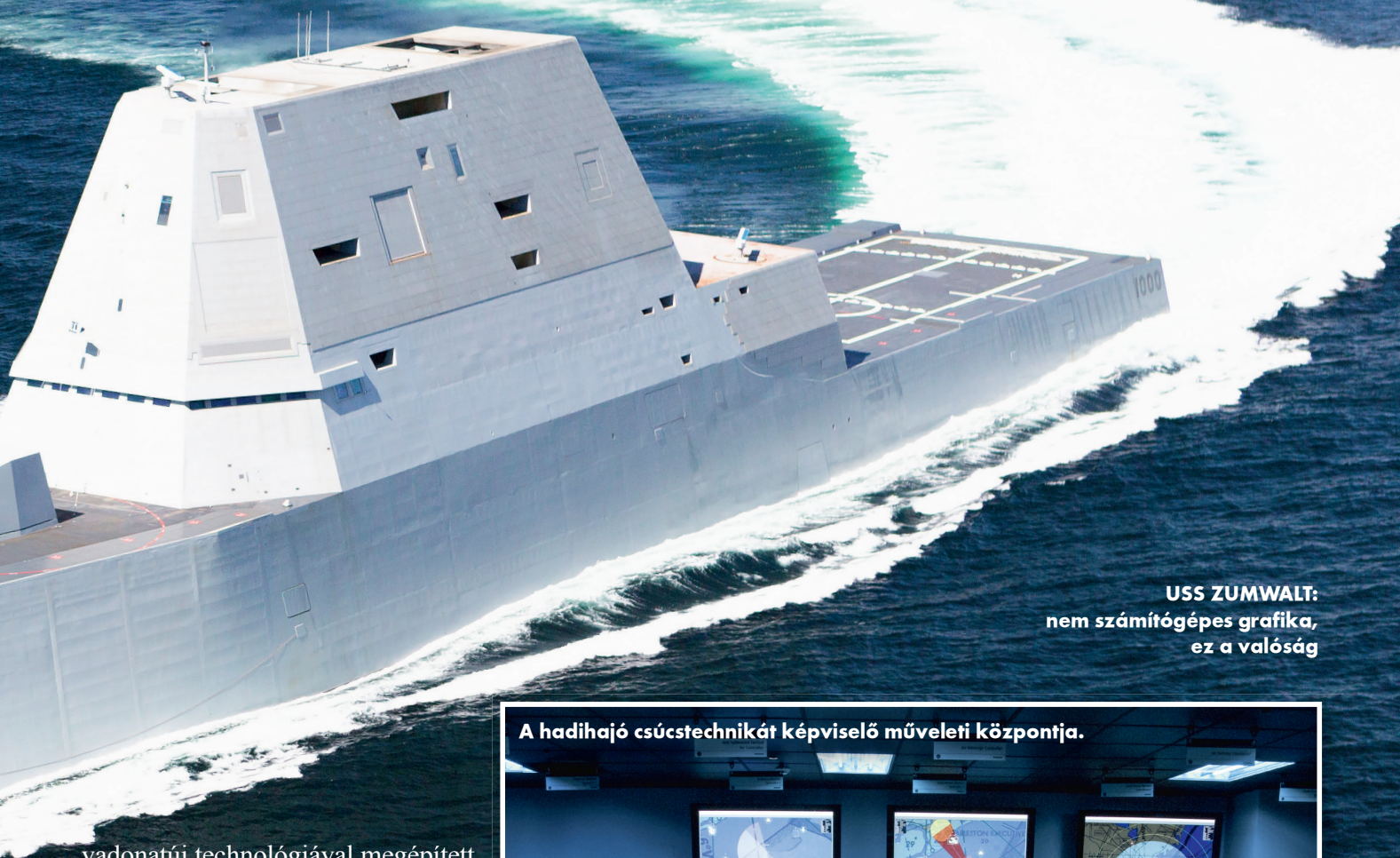
SOKBA KERÜL A LŐSZER

A teljes felszereltséggel közel 15 ezer tonna vízkiszorítású hajó gyakorlatilag az amerikai haditengerészet „svájci bicskája” lesz – amennyiben sikerül kigyógyítani azokból a gyermekbetegségekből, amelyek persze minden

A meghajtórendszer is teljesen új.

USS ZUMWALT:
nem számítógépes grafika,
ez a valóság

vadonatúj technológiával megépített hajó, harckocsi vagy repülőgép esetében előfordulhatnak. A Zumwalt-osztálynak (legalábbis a tervezők és a költségvetést megszavazó honatyák elképzelései szerint) sikerrel kell leküzdenie a tenger alatti, a tengeri és a légi célokat egyaránt, ugyanakkor megfelelő tüztámogatást is tud majd nyújtani a tengerészgyalogság partraszállási műveleteihez. Ez utóbbi képesség az Iowa-osztályú csatahajók és 406 milliméter űrméretű hajóágyúik 1992-es kivonása után ugyanis eltűnt a haditengerészet választékából. A DDG-1000-es hajóorrába elhelyezett két 155 milliméteres löveg elméletileg nem érhet fel egy csatahajó brutális tűzerejével. Am a 40–190 kilométer közötti hatótávolságúra becsült, műholdas és inerciális navigációs rendszerrel is felszerelt LRLAP lövedékek mégis komoly előrelépést jelentenek a haditengerészet jelenlegi Arleigh Burke-osztályú rombolóinak egyetlen 127 milliméteres lövegéhez és annak 37 kilométeres lőtávolságához viszonyítva. Igaz, hogy a lövedék ára is arányban van a kiemelkedő képességével, hiszen a megrendelések csökkentése miatt 800 ezer–1 millió dol-

A hadihajó csúcstechnikát képviselő műveleti központja.

lárba kerül egyetlen LRLAP-lőszer. Ugyanannyiba, mint egy BGM-109 Tomahawk, nagy hatótávolságú cirkálórakéta...

FURA ALAK

A hajó kialakításánál a hagyományos szempontok mellett (tengerálóság, magas fokú automatizálás, az ennek megfelelően kisebb létszámú legénység komfortos elhelyezése) elsődleges szempont volt a felderíthetőség csökkentése. A mai napig a hajókra, műholdakra vagy repülőgépekre felszerelt, nagy hatótávolságú radarrendszerek számítanak a legfontosabb eszköznek, ha egy hajót kell felkutatni a tengereken, óceánokon.

Ugyanakkor elvárás az is, hogy a part közelében tevékenykedő rombolót ne, vagy szinte csak „testközelből” tudja bemérni és követni a partvédelmi rakétarendszer tűzvezető radarja. Ennek megfelelően a USS ZUMWALT alakját leginkább egy síklapokból összeállított, felfelé keskenyedő hasábként lehetne érzékelteni. Ellentétben a szintén „lopakodó” elvek alapján fejlesztett és épített brit Type 45-ös osztályú rombolókkal, a DDG-1000-esek híján vannak minden, klasszikus értelemben vett hajószerűségnek. S ez még akkor is igaz, ha nyilván a célszerűség írta felül az esztétikát: a hajó ugyanis minden ízében újszerű megoldásokat hozott az amerikai haditengerészet amúgy is izgalmas életébe.

A Converteam által fejlesztett és szállított hajtásláncban például 2-2 Rolls-Royce MT-30 gázturbina és RR4500 generátor állítja elő az elektromos energiát a hajót mozgató, összesen 105 ezer lóerős elektromotorral forgatott két hajócsavar számára. A hajó egyszerre 78 megawattnyi energiát képes termelni, amelyen a harci helyzetnek és a feladatnak megfelelően osztoznak a hajómotorok és a romboló egyéb (felderítő, harcászati, tűzvezető, elektronikai hadviselési, kommunikációs stb.) rendszerei. Ez megközelítőleg tízszer annyi elektromos energiát jelent, mint amennyi az Arleigh Burke-osztály esetében ismert.

ÁLLIG FEGYVERBEN

Szükség is van persze minden energiára ahhoz, hogy a hajó fegyverzete több mint kielégítő legyen a kitűzött célok eléréséhez. A romboló „lelke” az AEGIS-rendszer helyébe továbbfejlesztett AN/SPY-3 aktív fázisvezérelt radarrendszer. Egyébként ez az X-hullámsávban (8–12 GHz) műkö-

dő típus kerül majd az új, Gerald R. Ford-osztályú nukleáris meghajtású repülőgép-hordozókra is. Igaz, hogy ott emellett rendelkezésre áll még egy AN/SPY-4, nagy hatótávolságú felderítő radarrendszer is, amelyet viszont költséghatékonysági okokból a Zumwalt-osztály esetében „ki kellett spórolni”. Így aztán, szoftveres módosítások révén, az AN/SPY-3 látja majd el egyaránt a felderítő, a célkövető és a tűzvezető funkciókat is.

A tengeralattjárók ellen az AN/SQS-60 közepes és AN/SQS-61 nagy frek-

venciájú aktív szonárrendszer, illetve az AN/SQR-20 vontatott, többfeladatú, aktív/passzív szonár vethető be. A hajó egyik alapvető feladata a tengeralattjárók elleni harc, s a szonárokkal felderített célok ellen RUM-139B rakéta-póthajtású torpedórendszert alkalmazhat. Az Mk. 57-es merőlegesen beépített fegyvermodulok celláiból indítható rakéta elején egy Mark 46-os könnyű, önirányító torpedó

kapott helyet. Szintén bevethetők lesznek a tengeralattjárók ellen a hajó SH-60F vagy modernebb MH-60R Seahawk helikopterei. Emellett üzemelhetnek a tat repülőfedélzetről az MQ-8 Fire Scout, távolról irányítható forgószárnyasok is.

A már említett Mk. 57-es modulokba összesen nyolcvan rakéta vagy rakéta-póthajtású torpedó helyezhető el. A légi célok ellen a RIM-66M Block IIIB és a

RIM-162 ESSM légvédelmi rakéták indíthatók. A szárazföldi célokat pedig az RGM-109E Block IV Tomahawk cirkálórakétákkal támadhatja meg, mintegy 1700 kilométeres távolságból. Ez a rakétatípus lesz a hajók elleni harc fő fegyverzete. Az ehhez szükséges továbbfejlesztések már zajlanak, de a tesztek lezárulta után várhatóan már 2021-től hadrendbe állhatnak az ellenséges hajók elleni, nagy hatótávolságú cirkálórakéták is.

KISEBB PROBLÉMÁK

A Zumwalt-osztály azonban nem csupán külalakja és ára (3,5–4,4 milliárd dollár hajónként) miatt talált magának ellenfeleket a flottában és Washingtonban is. Mint minden, a korát megelőző, új csúcstechnológiákat felvonultató bonyolult fegyverrendszer, a DDG–1000 ugyancsak számos problémával küzdött és küzd ma is. Az első nyilvános kritikák a hajó külalakját, kialakítását érték. A speciális, valóban különleges hajótest és felépítmény egyes szakértők korai véleménye szerint viharos tengeren akár a hajó felborulását is okozhatja.

A kétségeket azonban részint a negyedakkora, mérethelyes SEA JET kísérleti hajóval végzett mérések, másrészt az első egység, azaz a USS ZUMWALT tengeri tesztelési sorozatai (amelyek során a haditengerészet előírásainak megfelelően viharos időben is vizsgálták a romboló mozgását és viselkedését) eloszlatták.

Az új meghajtó rendszer szintűgy nem bizonyult problémamentesnek. Kevesebb, mint egy hónappal a 2016. októberi hadrendbe állítása előtt, a még Norfolkban kikötött hajón vízszivárgást észleltek az egyik hajócsavart meghajtó elektromotor-kisegítő olajkenő rendszerében. A tengervíz betörése igen komoly prob-

A tesztek során fontos szerep jutott a negyedakkora, mérethelyes SEA JET elektromos meghajtású kísérleti hajónak.

léma, ugyanakkor a hajó többféleképpen konfigurálható meghajtása miatt ez mégsem jelentette a romboló teljes mozgásképtelenségét. Ezt a hibát akkor ki is javították, ám november 21-én az Amerikai Egyesült Államok keleti partjáról, Maine-ből a Panama-csatornán keresztül San Diegóba tartó romboló kénytelen volt megállni, majd pedig vontatást kérni. A hivatalos információk szerint kisebb vízszivárgást észleltek az elektromotorokat a hajócsavarokkal összekötő tengelynél, emiatt a hajó elvesztette a teljes meghajtását és a csatorna egyik dokkja falának súrlódott. A hajótestben a kis sebesség miatt nem esett komoly kár. A romboló viszont nem folytathatta útját, és a Balboa városa mellett Vasco Núñez de Balboa ha-

ditengerészeti támaszpontra vontatták javításra.

A DDG–1000-es rombolók korábban tervbe vett megrendelése azonban mégsem a műszaki hibák, hanem sokkal inkább a Kongresszus miatt csappant a töredékére. Az eredeti beszerzési terv még 32 hajóegység hadrendbe állításáról szólt, de ez fokozatosan – előbb 24, majd 7, s végül 3 rombolóra – csökkent. Így aztán a jelenlegi kilátások szerint csupán a már hadrendbe állt USS ZUMWALT, a már tesztelés alatt álló USS MICHAEL MONSOOR és a 2015 áprilisa óta épített USS LYNDON B. JOHNSON alkotják majd az amerikai haditengerészet, és egyben a világ legmodernebb rombolóflottáját.

Virtuális szárnyalás és kipróbálható valóság

TÖBB MINT HÚSZEZER LÁTOGATÓT FOGADOTT SZEPTEMBERI MEGNYITÁSA ÓTA A SZOLNOKI REPTÁR. A MAGA NEMÉBEN KELETEURÓPA EGYEDÜLÁLLÓ KATONAREPÜLÉS-TÖRTÉNETI KIÁLLÍTÓ HELYÉT – A HAZAI IDEGENFORGALMI SZAKEMBEREK ÁLTAL ÖSSZEÁLLÍTOTT JAVASLATSOR ALAPJÁN – AZ INTERNETES SZAVAZÓK 2016-BAN AZ ÉV TURISZTIKAI ATTRAKCIÓJÁNAK VÁLASZTOTTÁK.

RENDRHAGYÓ MÚZEUM

Négy hónap alatt nemzetközi hírnevet vívott ki a repülés rajongóinak körében Szolnok legújabb látványossága, a RepTár. A hazai látogatók mellett lengyel, belga, angol, argentin vendégeket is fogadtak már, az MH Béketámoga-

tó Kiképző Központban szervezett 31. nemzetközi katonai megfigyelői tanfolyam (International Military Observer Course – IMOC) hallgatói pedig pár héttel a szeptemberi nyitás előtt járhatták körbe a kiállított gépeket. A legnagyobb közösségi olda-

lon is népszerű a RepTár, az elmúlt évben már több mint tizenhárom-ezren látogatták.

A Nemzeti Fejlesztési Kormánybizottság regionális operatív programja támogatásával, 2,7 milliárd forintból kialakított interaktív repülőmúzeum

hazánk legrégebbi vasútállomása, a műemléki védelem alatt álló, klasszicista stílusú egykori Indóház köré épült. A hatvanezer négyzetméteres kiállítótérben megtekinthető repülőgépeket és repüléssel kapcsolatos relikviákat, amelyek korábban a HM Hadtörténet Intézet és Múzeum szolnoki repüléstörténeti kiállítóhelyén voltak láthatók, több új kiállítási tárgyjal kiegészítve költöztették a RepTárba. A gyűjtemény azonban nemcsak kibővült és méltó elhelyezést kapott, de az átköltöztetéssel

A szolnok-szandaszőlősi repülőmúzeumot 1973-ban, az akkori Országos Légvédelmi Parancsnokság (OLP) alapította a katonai repülőtéren; 1994-ben költöztették a jelenlegi helikopterbázis melletti területre. Közép-Európa egyik legnagyobb katonai repüléstörténeti kiállítóhelyének 22 ezer négyzetméterén ötvenhárom repülőeszköz volt megtekinthető. Évente több mint 25 ezer látogatót fogadtak, a múzeumot egy tiszt, három altiszt és egy közalkalmazott üzemeltette.

egész évben látogathatóvá is vált. A gépek felújítását, karbantartásukat, valamint felkészítésüket az áthelyezésre a helikopterbázis és az MH Légijármű-javító Üzem szakemberei végezték, a mintegy tíz kilométerre történő szállításukat pedig az MH Katonai Közlekedési Központ munkatársai vállalták.

A múzeum fő kiállítótere a 3000 négyzetméter területű, felül 8 méter széles galériával ellátott hangárépület. Itt azok a ritkaságok, vászonborítású repülőeszközök, különféle hajtóművek, fegyverek láthatók, amelyek koruknál vagy gyártási technológiájuknál fogva különös vérdettséget igényelnek.

Az itt kiállított gépek között több igazi különlegesség is található. Megtekinthető például Kvasz András gépének replikája, amely az aviatika hőskorába repíti vissza a látogatókat. A történelmi gép másolatát négyévnyi munkával Révy László készítette el; a Honvédelmi Minisztérium támogatásával került a szolnoki repülőmúzeumba, onnan pedig a RepTárba. A hangár légterét a magyar vitorlázórepülés legendás gépei, a Rubik Ernő gépészmérnök,

repülőgép-konstruktőr által tervezett R-16 „Lepke”, R-22 „Június 18” és R-26 „Góbé” uralják. Szintén a fedett csarnokban kapott helyet, a repülőgépeket látványos mozgóképeken megjelenítő, mintegy húsz méter hosszú video-fal, valamint a MiG-29 szimulátor-park is. A látogatók körbejárhatják a kiállított gépeket, némelyikbe bele is ülhetnek. A helyben bérelhető tabletek, vagy az okostelefonokra letölthető alkalmazás segítségével pedig részletesen megismerhetik egy-egy repülőgép történetét és technikai adatait. A hangár galériáján kapott helyet a tizenyolc férőhelyes 4D mozi terem, ahol a valóságot és a virtuális valóságot ötvöző VR szemüvegeken át nézhetők a térhatású filmek; az élményt mozgó, katapultülésekhez hasonló székek teszik még életszerűbbé.

A Szolnok-Szandaszőlősről áttelepített repülőeszközök a szabadtéri repülőgépparkban járhatók körbe. Itt látható többek közt az a „párnássá” átalakított Mi-8-as közepes szállítóhelikopter, amely mindkét pápálátogatás alkalmával II. János Pállal a fedélzetén repült. Nem messze

tőle egy, a RepTár hivatalos emblémájában is megjelenő oktatógép, a Jak-11 „Ölyv”, az 1950-es évek magyar légierejének legfontosabb, kiképzési célokra alkalmazott típusa áll. Ugyanitt közelről is megnézhető a világ egyik legismertebb MiG-21-es vadászgépe, amely speciális sárga festésével 1992-ben, a Randevú a Nyitott Égbolton elnevezésű taszári repülőnapon mutatkozott be a „rosszfiú” szerepében; mellette utódja, a Cápeti II. áll.

A vállalkozó kedvű, kihívásokat kedvelő felnőttek és az igazán bátor gyerekek az erőt, állóképességet és logikai készséget próbára tevő, bevetési helyzetet imitáló akadálypályán próbálhatják ki magukat. A pálya leküzdését többek között kúszófolyosó, függő drótkötélmű, mászólétra nehezíti, az utolsó eleme pedig egy kívülről terepszínűre, belülről feketére festett falú, sötét alagút. Lehetőség van egy drótkötélpálya kipróbálására is, amelynek elrugaszkodási pontja egy An-2-es repülőgépen található.

A RepTár, tágas terének köszönhetően, akár nagy létszámú rendezvé-

nyek befogadására is kiválóan alkalmas. Stílszerűen ezért itt emlékeztek meg a város lakói és a helikopterbázison szolgálók Kvasz Andrásról, aki 1911. november 26-án légi bemutatót tartott a szandai réten. Ő volt az első aviatikus, aki motoros repülőgéppel Szolnok fölé emelkedett. Ezzel beírta nevét a város krónikájába: felszállásától számítják a helyi repülés történetét. Az azóta eltelt több mint egy évszázadot bemutató időszakos kiállítást Kovács Ákos, a repülőmúzeum ügyvezető igazgatója ajánlotta a látogatók figyelmébe, a kiállítási vitrinekben őrzött ereklyék közt pedig Magó Károly zászlós, valamint a RepTár munkatársa, Pólya Tamás segített eligazodni. A tárgyak jelentős része olyan pilóták és műszaki szakemberek gyűjteményéből került elő, akik Szolnokon szolgáltak. Az évforduló emlékére 105 darab sorszámozott felvarrót készíttetett a múzeum.

A tárlat megnyitásakor dr. Koller József ezredes, az MH 86. Szolnok Helikopterbázis megbízott parancsnoka arra is emlékeztette a megjelenteket, hogy a várost a hazai helikopteres repülés bölcsőjének is

tekinthetjük. Egy helyi konstruktőr volt ugyanis az első magyar, aki helikoptert tervezett. Ludvig Ede Nándor 1870. június 7-én született Szolnokon. 1890-ben Párizsba költözött; ott titokban készített egy helikoptermódellet, amelynek tervrajzát 1896-ban a párizsi szabadalmi bizottságnak is benyújtotta. A szakmai pályázaton 300 modell közül a szakértői bizottság Ludvigét tartotta repülésre alkalmasnak. Találmányát felajánlotta a magyar kormánynak, de örültnek tartották, ezért helikoptere nem épülhetett meg. A múlt és a jelen közt azonban egy érdekes összefüggés fedezhető fel: az első magyar helikop-

A szolnoki RepTár a maga nemében egyedülálló, különleges közgyűjtemény. Ez a különlegesség jelenik meg munkatársaik társadalmi felelősségvállalásában is. A céges karácsonyi ajándékozás hagyományával szakítva ugyanis az év végén a fogyatékkal élőkön segítettek: az Én is vagyok! Mozgássérült Generációk Érdekvédelmi Egyesülete részére felajánlották a december 10-én értékesített belépőkből befolyt összeg 75 százalékát. Az egyesület egy akadálymentesített kisbuszt szeretne vásárolni.

tertervező egy szolnoki konstruktőr volt, jelenleg pedig a Magyar Honvédség egyetlen forgószárnyas alakulata pont ebben a városban települ.

Ugyancsak a múzeum hangárjában – szinte karnyújtásnyira a felfüggesztett Lepkétől, Június 18-tól és Góbétól – vette fel ünnepélyes keretek közt Rubik Ernő nevét az MH 86. Szolnok Helikopterbázis szállítóhelikopter-zászlóaljja.

A Rubik karjelzést Csonka Ferenc egykori hadmérnök, a nemzetközi hírű repülőkonstruktőr által tervezet vitorlázógépek berepülőpilótája helyezte fel a zászlóaljparancsnok, Kovács Krisztián őrnagy egyenru-

hájára. Ebből az alkalomból pedig Lamos Imre nyugállományú danártábornok, a helikopterbázis volt

parancsnoka egy komplett hajózóöltözetet és tartozékait ajándékozta a múzeumnak.

A múzeumban kipróbálható MiG-29-es szimulátorok őseit, a Link Trainert 1927-ben fejlesztette ki Edwin Link. Az amerikai amatőr pilóta olyan megoldást keresett, amivel külső körülményektől függetlenül, bármikor gyakorolhatja a repülést. Találmánya segítségével mesterfokra fejlesztette saját képességét, ám a berendezést kezdetben hiába kínálta eladásra. A repülőgép-szimulátor sikerére 1934-ig kellett várni, amikor a légi postaforgalom lebonyolításába az amerikai hadsereg is bekapcsolódott: a leveleket mindenképpen kézbesíteni kellett, a katonai gépeknek rossz időben is fel kellett szállniuk. Ez pedig sok gyakorlatlan pilóta életét követelte. A katasztrófák megelőzésére a Link Trainer kínált megoldást, hiszen segítségével a pilóták biztonságban készülhettek fel a mostoha időjárási körülményekre.

A múzeum hangárjában került sor arra az ünnepségre, melynek keretében az MH 86. Szolnok Helikopterbázis szállítóhelikopter-zászlóaljja felvette Rubik Ernő nevét.

Hajógépésznek készült – vadászpilóta lett

ÉLETE A REPÜLÉS

A pápai repülőmúzeum MiG-21bis típusú vadászgépét Körömi József alezredes lányáról, Lauráról nevezték el.

CSALÁDTAGJAI, BARÁTAI, VOLT KOLLÉGÁI KÖRÉBEN, A KECSKEMÉTI REPÜLŐBÁZISON ÜNNEPELTE 60. SZÜLETÉSNAJÁT KÖRÖMI „CSÜCSÖR” JÓZSEF ALEZREDES. AZ EGYKORI VADÁSZPILÓTA, AZ 1993-AS FAIRFORDI REPÜLŐNAP LEGENDÁS HUNGARIAN SKY HUSSARS FORMÁCIÓJÁNAK TAGJA, TIZENÖT ÉVE TARTÓS VEZÉNYLÉSSSEL A HUNGAROCONTROL ZRT.-NÉL LÉGTÉRGAZDÁLKODÓKÉNT DOLGOZIK.

Egy kis Borsod-Abaúj-Zemplén megyei faluban, Cserépváralján töltötte gyermekkorát Körömi József, majd középiskolásként a miskolci Zalka Máté Gépipari Technikumban tanult.

– Hajógépésznek készültem, a tengereket járva akartam megismerni a világot. Tizenhét éves koromban aztán kíváncsiságból kimentem a miskolci repülőtérre, ahol megengedték, hogy beleüljek egy Góbéba. Csörlésből szálltunk fel, „hiénaként” repülhettem egy iskolakört. Kis túlzással ott, a leszállás után eldöntöttem: mégsem tengerész leszek. Az akkori MHSZ-nél repültem, végzős

A krasznodari évek emléke.

középiskolásként a Kilián György Repülőműszaki Főiskolára jelentkeztem. A fizikai, pszichológiai

és egészségügyi felmérést is magában foglaló felvételi februárban volt, ami a helyi rendelőintézetben

A sárgára festett Cápétit üldözték az égen a terepszínű MiG-ek.

végzett orvosi vizsgálatl együtt négy napos lógást jelentett a suliból. Megfeleltem, amiről még a májusi érettségi előtt megkaptam az értesítést. Nagyon nem éltem vissza vele, de biztos voltam benne, hogy a vizsgán nem fogok megbukni, mert az rontotta volna a sulit továbbtanulási statisztikáját – idézte fel a kezdeteket „Csücsör”.

Miután Mezőtúron teljesítette az egy hónapos katonai alapképzést, Körömi hallgató 1975. szeptember elsején megkezdte főiskolai tanulmányait, egy év múlva pedig már a szovjetunióbeli Krasznodar légibázisával ismerkedett. Három évet töltött kint, először L-29 Delphinre kapott kiképzést, végzősként pedig már a MiG-21 PFM típust repülte.

– Nem voltam példás hallgató, kétszer majdnem be is kellett fejeznem a még el sem kezdett repülés pályafutásomat. Először a Kiliánon álltam az elhárító tiszt előtt, mert nyugati repülőgépgyárak kiadványait vittem be a laktanyába. Mindet elkobozták, a következő évben aztán titkos anyagként olvashattam prospektusaimat a könyvtárban. A Szovjetunióban is a repülőgépek iránti rajongásom okozta a bajt. Lefényképeztem ugyanis egy, akkor a legkorszerűbb vadászgépnek számító MiG-25-öst. Lebuktam. Szerencsére főiskola parancsnoki dorgálással megúsztam a dolgot, de a filmemet elvették – emlékezett vissza hallgatói éveire.

A kint végzők államvizsgái sosem fejeződtek be augusztusig, ezért szakasztársaival 1979. szeptember 15-én, Szolnokon avatták hadnaggyá. Taszárra helyezték, az MN 4563 fedőszámú 31. honi vadászrepülőezredhez. Az alakulat 2. századának 3. rajában repülőgép-vezetőként

kezdte a tiszti pályát. Később géppár-parancsnoki, majd rajparancsnoki beosztást kapott, 1993-ban pedig berepülőpilótának nevezték ki.

– Az I. osztályú hajózó fokozattal rendelkező pilóták közül abban az időben minden ezrednél kijelöltek valakit erre a feladatra. A gépek javítás utáni berepülését végeztem. A hajtóműcsere alkalmával például a 17 500 méteres csúcsmagasságon és kétszeres hangsebességen kellett ellenőrizni a MiG-ek megbízható működését. Az igazán nagy élmény azonban a Pestvidéki Gépgyárban, a nagyjavításokon átesett gépek berepülése volt. Ezek mindegyikével minimum ötször szálltam fel, de ha problémák akadtak, akkor addig repültem, amíg ki nem javították azokat. Az akkori átlagnál ezért lényegesen több időt tölthettem a levegőben, sok hajózó kolléga irigyelte is ezt a beosztást. Persze csak addig, amíg nem történt valami gikszer a levegőben – emlékezett vissza „Csücsör”.

A rendszerváltás után a katonai repülőterek megnyíltak a civil közönség előtt, a taszári vadászpilótáknak pedig 1990-ben össze kellett állítaniuk egy kötelék-műrepülő programot. A felkészülésre nem volt elegendő idő, hiszen ők akkoriban úgy száz órát repültek évente. Ekkor

jött az ötlet: az ezred által kiválóan begyakorolt kötelék-légi harcokat fogják bemutatni. A formáció három MiG-21bisz harci gépből állt, amelyek közül egy az ellenséget imitálta. A vezérgépet Doma „Bömbi” Sándor alezredes, a Turul század parancsnoka vezette, jobb kísérője Tülkös „Büri” János százados, századmegfigyelő, a bal pedig Dósa „Gypsy” József őrnagy, századparancsnok-helyettes volt. Első nyilvános szereplésük szeptember végén lett volna, de egy pápai katasztrófa miatt nem szállhattak fel, így az akkori taszári nyílt nap csak statikus bemutatóból állt.

A nagyközönség a köteléket 1991. szeptember 21-én, a taszári I. Nemzetközi Repülőnapon láthatta először. Egy év múlva a 31. Kapos harcászati repülőezrednél rendezték meg az akkor Randevú a Nyitott Égbolton elnevezésű légi showt. Ekkor mutatkozott be a légierő első, különleges festésű gépe, a Cápéti is. Azon a repülőnapon ott volt Paul A. Bowen, a The Royal Air Force Benevolent Fund vezetője is, akinek annyira megtetszett a magyarok bemutatója, hogy meghívta őket a következő évi fairfordi nemzetközi légi show-ra, amelyen a Brit Királyi Légierő a 75. születésnapját ünnepelte.

1993, Fairford: Hungarian Sky Hussars

A kötelék ezzel a meghívással történelmet írt, hiszen nyugati bemutatókon korábban még sosem szerepelt magyar katonai repülőgépekből álló formáció. Ebből az alkalomból vették fel a Hungarian Sky Hussars nevet. A csapat összetételében változás történt: a vezérgép jobb oldali kísérője Körömi „Csücsör” József őrnagy, a tartalék pilóta pedig Beke „Bruci” József őrnagy lett. A rivalizálás elkerülésére pedig egy szóló bemutatót is betettek a programba, amelyre Pinkóczi „Pinkó” József alezredest, a Boszorkány század parancsnokát jelölték ki.

– Kiutazásunk igencsak kalandosra sikerült, már csak azért is, mert Nyugatra mentünk keleti gépekkel, mini-

Vitéz Szentiványi János alezredesttel és Frankó Endre főhadnaggyal, az egykori Puma század pilótáival.

Körömi József alezredes szakszerű és bátor helytállásával két héten belül két repülőkatasztrófát megelőzött meg, amiért 1993-ban a Magyar Köztársaság Érdemrend tiszti keresztjével tüntették ki. Az aktív repülés mellett a hagyományörzés is fontos számára. Az Ég Katonái Hagyományörző Egyesület egyik alapító tagja, valamint Hegedüs „Gege” Ernő alezredes halála óta a civil repülés szervezésével ő a mozgatórugója az éves szinten megrendezendő Puma Emlékrepüléseknek. 2015-ben a kecskeméti Puma század tiszteletbeli tagjává választotta őt.

Vadászpilótaként repülte az L–29 Delfint, a MiG–21 különböző típusait, az L–39 Albatroszt, a Hawkot, a Tornadót és a JA–37 Viggent. Civil kisgépek közül repüli és oktatja többek közt a Cessnát, az SF 25 Falkét, a DA–20-at, a DA–40-et, DA–42-t, a HK–36 Super Dimonát, a Jak–52-est, valamint pár UL kategóriájú kisgépet. Már elévült a történet: a helikoptert is kipróbálta. A fel- és leszállás kivételével a jobb ülésből egy Mi–8-ast vezetett. Ejtőernyővel hatvanháromszor ugrott, ebből hatszor vízre, egy ugrása pedig ajándék tandem volt két évvel ezelőtt.

Az Égi Huszárok Szabó Csaba korábbi Phantom-pilótával (balról a harmadik), aki sokat tett a csapat sikeréért.

mális angoltudással. Ezt a problémát Szabó Csaba magyar származású amerikai vadászpilóta segítségével próbáltuk „áthidalni”. Az első bökkenő már rögtön a felszállást követően jelentkezett, ugyanis a gépem orrkúpja meghibásodott, amelynek a magasság és a sebesség függvényében kellett volna szabályoznia a beáramló levegő mennyiségét. Ennek következtében csökkent a hajtóművem teljesítménye, és megnőtt az üzemanyag-fogyasztás. Ráadásul a csehek nem engedélyezték a leadott terv szerinti repülésünket, kerülővel azonban, a MiG-em üzemanyag-fogyasztása miatt, nem mehettünk. Az eredeti útvonalat repültük továbbra is, ismertük ugyanis a cseh légvédelmi készség emelésének a normaidejét. A német határnál három brit Tornado vezetésével Brüggent felé vettük az irányt, de a reptér felett zivatar alakult ki. A műszakiak és a tartalék pilóta még a zivatar előtt megérkezett egy An–26-ossal a tervezett repülőtérré, így Beke őrnagynak szóltak, hogy mi a vártnál fél órával később szállhatunk le. Ő azonban jelezte a brüggenti reptér német parancsnokának, hogy a műszaki probléma miatt megnövekedett üzemanyag-fogyasztás következtében tíz perc múlva kapultálnom kell. Ezért a Brüggentől 20 kilométerre lévő Nörvenich bázisra irányították a kötelékünket. A tankolást követően továbbindultunk, egy Tornado, két MiG formációban. A felszállás után hamar felhőbe ke-

rültünk, s folyamatosan szakadtam le az angol gépről, amikor pedig eltűnt előlem, jelentettem: „I'm lost!”. Felvettem a rádiókapcsolatot a vezérgéppel, Doma alezredes 500 méterenként bement a magasságot és az irányt. Bekapcsoltam a lokátoromat, a képernyőjén pedig egy célt vettem észre. Követni kezdtem. A felhő fölé érve megláttam, hogy egy Tornado és két MiG–21-es volt. Ők eredetileg minket követtek hat kilométeres távolságban. Csatlakoztam hozzájuk – rendezgette a fairfordi fotókat „Csücsör”.

Taszárt 1996-ban átadták az amerikaiaknak, így abban az évben Pá-

1992-ben még csak négy tagja volt az Égi Huszároknak.

58 évesen a tandemugrást is kipróbálta.

„Csücsör” felhőben történt eltévedéséről az egyik Tornado pilótája, John Peters így írt: „Tankolás után továbbindultunk Fairfordba. Az egész útvonalon sehol nem volt igazán jó az idő, de a magyarok bizonygatták, hogy képesek lesznek tartani a köteléket velünk. Megint két-két MiG-et vezettünk, és indulás előtt elmondtuk nekik, ha a felhőben leszakadnának, maradjanak irányon, mi meg majd megkeressük őket. A felhőréteg fölött aztán megláttam a főnököt, de csak egy MiG kísérte, a másikat elvesztettük. A navigátorom akkor hátramutatott: minket viszont már három MiG követett. Nem tudom és soha nem is akarom megtudni, hogyan szakadhatott le az a gép a főnökről, hogyan repülhetett „vakon” a sűrű felhőben, és hogyan ragadhatott rá végül az én, az első kötelék mögött hat kilométerre repülő két MiG-emre. Egy tűt a szalmakazalban megtalálni gyerekjáték ehhez a teljesítményhez képest. Olyan ez, mintha az ember egysávos úton, sűrű ködben egy vörös Lada után haladna, aztán, amikor a ködből kibukkan, azt látná, hogy a Lada mögötte jön. Ha valaha az ötödik dimenzió létezésére keresnék bizonyítékot, ennek a MiG-nek a pilótájához fordulnék.”

pára helyezték, ott három évig volt a repülő-kiképzési alosztály megbízott vezetője. Amikor a MiG–21bisz típust kivonták a hadrendből, több mint 2600 repült óra után, véget ért vadászpilóta-pályafutása. A repüléstől azonban nem tudott elszakadni, ezért 2001-től a HungaroControl Magyar Légiforgalmi Szolgálat Zrt.-hez került, azóta légtérigazgatóként dolgozik.

– Jól döntöttem, szeretem a munkámat. Huszonnégy órás szolgálatot látunk el, a csoportunk foglalkozik a katonai lőterek, katonai légterek, ejtőernyős elkülönített légterek, vitorlázórepülő-légterek és az egyéb célra felhasználható eseti légterek igényléseinek feldolgozásával, közzétételével. Az adatokat a hungarocontrol.hu honlap „Napi légtér felhasználási terv” oldalán tesszük közzé. Az aktuálisan működő légtereket megjelenítjük az irányítók monitorjain is, így segítve a munkájukat. Azokat az információkat pedig, amelyek érinthetik a belöldi és nemzetközi légi forgalmat, naponta elküldjük az Eurocontrolhoz – mesélte az alezredes.

A Szovjetunióban végzett szakasz egyedüli, még aktív katona tagjaként, több mint negyven év tényleges szolgálati idővel a háta mögött, „Csücsör” is közeledik a nyugdíjhoz. A hivatalból indult adategyeztetési eljárás során a nyugdíjintézet azonban a honosított diploma másolata mellé a leckönyvét is kéri, ilyen viszont a Szovjetunióban végzeteknek sosem volt.

Elveszett információk nyomában

KATONAI EMLÉKEZET

KÉT ÚJ SZERVEZETI EGYSÉGGEL, A KATONAI EMLÉKEZET ÉS HADISÍRGONDOZÓ IGAZGATÓSÁGGAL, VALAMINT A CENTENÁRIUMI PÁLYÁZATI IGAZGATÓSÁGGAL MŰKÖDIK 2016. SZEPTEMBER ELSEJE ÓTA A HM HADTÖRTÉNETI INTÉZET ÉS MÚZEUM (HM HIM). AZ EDDIG ELVÉGZETT MUNKA TAPASZTALATAIRÓL ÉS AZ INTÉZMÉNY ELŐTT ÁLLÓ FELADATOKRÓL A PARANCSNOKOT, DR. KOVÁCS VILMOS EZREDEST KÉRDEZTÜK.

Az új szervezeti egységek a HM HIM már meglévő három igazgatósága – a múzeum, a levéltár és az intézet – mellett kezdtek meg működésüket. A Katonai Emlékezet és Hadisírgondozó Igazgatóság munkatársainak feladata a hadisírgondozás tudományos kutatással és háttérbiztosítással kapcsolatos tevékenységének tervezése, szervezése és koordinálása – kezdte az összegzést Kovács Vilmos ezredes, aki elmondta azt is, hogy már az igazgatóság nevének megválasztása sem volt egyszerű. Sokáig tanakodtak ugyanis, hogy a „háborús kegyeleti”

Dr. Kovács Vilmos ezredes

kifejezést milyen fogalommal válták fel.

– A választás végül azért esett a „katonai emlékezet” szóösszetételre, mert ez tartalmilag jobban lefedi az elvégzendő tevékenységet – indokolt a parancsnok.

HÁROM PILLÉREN

– A korábban egy irányítás alá tartozó hadisírgondozás ezzel az átalakítással három részre osztódott. Az általunk felügyelt tudományos tevékenység mellett az MH Hadkiegészítő, Felkészítő és Kiképző Parancsnokság felelős a Magyarország területén, a hadkiegészítési körzetekben található hadsírok regisztrálásáért, megóvásáért és karbantartásáért. Ugyanis az a cél, hogy minden hadkiegészítési körzetben legyen egy-egy adatbázis, amelyek országos összesítése már a HM HIM feladata lesz. Lehetnek persze még párhuzamok a mi intézményünk és

a parancsnokság munkája között, de arra törekszünk, hogy ezeket minél hamarabb végleg megszüntessük, s minden részletre kiterjedően tisztázzuk a két szervezet pontos feladatrendszerét. A szakterület harmadik pillére a Honvédelmi Minisztérium parlamenti államtitkárának tiktársága lett: itt foglalkoznak a külföldi hadisír-felújítások koordinálásával – mondta Kovács Vilmos ezredes.

A parancsok szerint egyébként az átalakítással átláthatóbb és kezelhetőbb rendszert hoztak létre egy olyan szakterületen, amely a rendszerváltás óta ismét kiemelt jelentőségű.

– A hadisírgondozás minden haderőnek nagyon fontos feladata. Ez így volt Magyarországon is a két világháború között, de azután bekövetkezett egy törés, néhány olyan évtized, amikor el akarták felejteni a két nagy viláégést, illetve azt, hogy ezeknek a háborúknak voltak hősi halottai, rokkantjai, áldozatai, sebesültjei. Nyilvánvaló, hogy mindezt nem lehet feledni, ezért az 1990-es évek elején szinte azonnal újra is indult a hadisírgondozás. Nem állítom persze azt, hogy teljesen a nulláról kellett kezdeni, de tény, hogy kiesett 35–40 év, és nagyon sok információ elveszett. Így aztán sokat is kellett dolgozni ahhoz, hogy elérjünk a mostani szintre, ami még mindig csupán egy lépcsőfok a második világháború előtti időszak eredményeihez viszonyítva. Reményeim szerint azonban hamarosan sikerül ledolgoznunk ezt a hátrányt – vélekedett a HM HIM parancsnoka.

PÁLYÁZATI LEHETŐSÉGEK

Az őszi szervezeti átalakítással létrejött másik új elem, a Centenárium Pályázati Igazgatóság legfontosabb feladata a kormány döntése értelmében a HM HIM által kiírt, első világháborús hadisírok és emlékhelyek felújítására vonatkozó pályázat gondozása. Az erre a célra elkülönített kétmilliárd forintból minden olyan magyarországi település részesülhet, amelynek temetőjében található első világháborús hősi hadisír, vagy a temető kerítésén belül van első világháborús emlékhely. A felújítási támogatásra az önkormányzatok, illetve az egyházi temetők esetében a fenntartó egyházak pályázhatnak.

– Felvetődhet a kérdés, hogy miként kerülnek első világháborús hősi halottak Magyarországra, amikor a harcok az ország mai területén kívül estek? Nos, akkoriban rengeteg tábori kórház működött itthon, a hátszországban, s ezekben a harctereken megsebesült katonákat ápolták. Így az itthon elhunytak is hősi halottaknak minősülnek, hiszen a harcokban szerzett sérüléseikbe haltak bele, éppúgy, mint azok, akik a frontokon estek el – mondta az ezredes.

A jelentkezés a pályázatra – amelynek részletei a HM HIM weboldala mellett a honvedelem.hu-n, illetve a kormány.hu-n is elolvashatók – folyamatos, jelenleg már több mint száz igény be is érkezett az intézménybe. Ugyanakkor az önkormányzatoknak,

illetve az egyházaknak nem árt tudniuk, hogy nincs túl sok idő a cselekvésre, mivel a HM HIM-nek 2017. december 31-ig el is kell számolnia, azaz: a pályázóknak legkésőbb novemberig le kell adniuk az elszámolásaikat. Szintén fontos információ, hogy ez a lehetőség nem vonatkozik a településeken található köztéri emlékművekre, amelyek felújítására az első világháborús kormánybizottság írt ki korábban pályázatokat.

– Számos helyen úgynevezett egyes temetőkkel találkozhatunk, ami azt jelenti, hogy egy adott parcellában nemcsak magyar, hanem más nemzetiségű hősi halottak is nyugszanak. Ezekbe az egykori hadifogoly-táborokban elhunyt szerb, orosz, román katonákat temették. Az ilyen temetők kezelői ugyancsak pályázhatnak felújításra. Úgy gondolom: ez részint egy nagyon szép gesztus, másrészt

pedig jó üzenet más országok felé, hogy mi ugyanúgy megbecsüljük az ő hősi halottaikat, mint a sajátjainkat – hangsúlyozta a parancsnok.

KÉSZÜLNEK AZ ADATBÁZISOK

Mint megtudtuk: a pályázat egyben egy tudományos alapú kutatás is, amelyből kiderülhet, hogy egészen pontosan hány első világháborús hadisír található Magyarországon. A szakemberek jelenleg úgy gondolják, hogy 40–45 ezer körüli a számuk, de a beadott pályázatok értékelését követően ez a mennyiség jelentősen változhat. Az alapú kutatás egyébként szorosan illeszkedik a HM HIM által már 2012-ben megkezdett, az első világháború centenáriumaéhoz köthető komplex programhoz, amelynek legfontosabb célja egy teljes veszte-

A ABRAHÁM MÁRTON 1910. ADAMÁS JÓZSEF 1920. ÁGFAI ISTVÁN 1909. ÁGG KÁROLY 1920. AKAI SÁNDOR 1915. ALBERT ANDRÁS 1922. ALBERT ISTVÁN 1912. ALMOVICSI MIKLÓS 1913. ALPES IMRE 1914. ARADI JÓZSEF 1913. ARVAI ISTVÁN 1906. ASZTALOS JÁNOS 1922.

B BAJUSZ MIHÁLY 1908. BAKÓ ANDRÁS 1921. BAKÓ SÁNDOR 1909. BALDA JÁNOS 1922. BÁLINT FERENC 1918. BALLA SÁNDOR 1920. BALOGH ISTVÁN 1916. BALTHAZÁR JÁNOS 1919. BARÁTH GYULA 1918. BARÁTH PÁL 1907. BARÁTH SÁNDOR 1908. BARTA IMRE 1921. BARTA JÁNOS 1922. BARTA JÁNOS 1922. BARTÓK-VOLLNER JÁNOS 1907. BARTOS JÁNOS 1912. BAT JÁNOS 1906. BAUER JÓZSEF 1912. BEKES LAJOS 1916. BENCSIK BELA 1921. BENKŐ JÓZSEF 1921. BENKOVICS JÁNOS 1913. BEREZECZY GYULA 1913. BEREMAN JÓZSEF 1909. BERÉTI FERENC 1908. BERÉTI MIHÁLY 1920. BERTA JÁNOS 1918. BERTA JÁNOS 1908. BERTALAN LÁSZLÓ 1912. BIGÓ ERNŐ 1920. BIKADI LAJOS 1918. BILKES MIHÁLY 1911. BIRO ISTVÁN 1916. BOÉR JÁNOS 1921. BOGA FERENC 1920. BOHOS LÁSZLÓ 1910. BOKOR BELA 1912. BOLDICZKI IMRE 1922. BOLDIZSÁR IMRE 1923. BONDÁR JÓZSEF 1920. BORBÉLY ANDRÁS 1920. BORBÉLY LÁSZLÓ 1922. BORBÉLY MIHÁLY 1921. BORDA KÁLMÁN 1915. BOROS MIHÁLY 1922. BORZA SÁNDOR 1920. BRODA JÁNOS 1916. BUDAI JÓZSEF 1921. BÜDI BELA 1920. BUKIDA ISTVÁN 1921. BÚRAI SÁNDOR 1920. BUZA MÁRTON 1914.

C CS. NAGY IMRE 1916. CSAK KÁROLY 1922. CSAK KÁROLY 1918. CSALI ELEMÉR 1920. CSAPOVICS ANDRÁS 1910. CSENGER MIHÁLY 1908. CSENRIK JÁNOS 1903. CSER IMRE 1921. CSER IMRE 1901. CSERESZNYES ISTVÁN 1918. CSERLUS JÁNOS 1913. CSERNUS LÁSZLÓ 1918. CSIK SZILVÉSTER 1917. CSÍKOS MIKLÓS 1921. CSISZÁR JÓZSEF 1921. CSOLLÁR LAJOS 1922. CSOMA ANTAL 1919. CSOMÓS ANDRÁS 1907. CSURI JÁNOS 1901.

D DÁN JÁNOS 1920. DÁNIEL PÉTER 1909. DEBRECZENI JÁNOS 1921. DEMBROVSKAI IMRE 1921. DÉNES ÁRPAD 1918. DÉNES GYÖRGY 1917. DÉRI FERENC 1922. DETVÁN MIHÁLY 1922. DIMITRÓ GEZA 1922. DINKA JÁNOS 1906. DOBL JÁNOS 1909. DOBOS ANDRÁS 1922. DOMBOVÁRI SÁNDOR 1908. DOMOKOS SÁNDOR 1919. DORMÁN ENDRE 1910. DUDA ANTAL 1907.

E ELEK FERENC 1912. ELEK ISTVÁN 1915. ELEK VASZILÉ 1921. ERDŐS ISTVÁN 1920. ERTEKES ISTVÁN 1909.

F FARKAS DÁNIEL 1920. FARKAS JÁNOS 1908. FARKAS KÁROLY 1922. FARKAS LAJOS 1913. FARKAS LÁSZLÓ 1913. FARKAS MIHÁLY 1920. FARKAS PÉTER 1909. FAZAKAS JÁNOS 1924. FEJES ISTVÁN 1921. FEJES JÁNOS 1921. FEKETE ANDRÁS 1922. FEKETE PÁL 1916. FENES LÁSZLÓ 1915. FENYVES LÁSZLÓ 1921. FERENCZ LAJOS 1919. FERENCZ MIHÁLY 1909. FIKÓ BELA 1916. FILIPKÓ BALÁZS 1914. FILIPKÓ GYÖRGY 1922. FISI ANDRÁS 1922. FISI JÁNOS 1909.

ség-adatbázis létrehozása. A projekt jelenleg ott tart, hogy hamarosan mintegy 830 ezer egykori magyar katona adatai lesznek kutathatók az interneten. Különböző forrásokból – például a bécsi és a pozsonyi levéltárakban fellelhető és a HM HIM szakemberei által digitalizált dokumentumokból – eddig ennyi első világháborús katona személyi és lecseszésgadatait sikerült adathordozókra rögzíteni, illetve tizenkét szempont szerint kereshetővé tenni. Mindez hamarosan a magyarezredek.hu weboldalon jelenik majd meg.

– Az oldal elkészült, dr. Simicskó István honvédelmi miniszter startjelzésére várunk az indulással. Véleményem szerint egy nagyon érdekes anyag kerül fel a világhálóra, amely

a hősi halottak mellett a sebesültek, az eltűntek és a hadifogságba esettek adatbázisa is lesz egyben. Ez az információhalmaz az indulás után is folyamatosan bővülni fog, s terveink szerint mintegy másfélmillió katonáról tudunk majd különböző adatokat megjeleníteni – magyarázta Kovács Vilmos ezredes, hozzátéve, hogy az oldalon az első világháborús hadszíntereken szolgált magyar ezredek emlékkönyveit is elérhetik majd az érdeklődők. A Hadtörténelmi Könyvtár birtokában lévő emlékkönyveket folyamatosan digitalizálják; összesen mintegy ötvenezer oldalnyi anyagot töltenek fel a világhálóra.

A HM Hadtörténelmi Intézet és Múzeumban természetesen nem felejtik el a második világháború hőseit sem. Az évek óta működő hadisír.hu oldal már meglévő és kereshető adatbázisait tovább bővítik. Például a Gulag pályázat lehetőségeit kihasználva szeretnének létrehozni egy olyan adatbázist, amely a fogolytáborokban meghalt körülbelül 66 ezer magyar katonával kapcsolatos információkat tartalmazza.

– Ezeket az adatokat még az 1990-es évek elején megkaptuk az oroszoktól, természetesen orosz nyelven, úgy, ahogyan azt egykoron az orosz írók, magyar bediktálás után papírra vetette. Gondoljunk csak bele, például Hajdúszoboszló neve minek olvasható a magyar bediktálás alapján leírt cirill betűk szerint. Bizony korántsem egyszerű értelmezni a megkapott adatokat, s nemcsak a településne-

veket, hanem például az alakulatok rövidítéseit sem. Ezeket szó szerint vissza kell fejtenünk magyarra, ami hatalmas munka. Szerencsére azonban már ez is a finiséhez érkezik, hamarosan végzünk vele, és terveink szerint 2017 februárjától ez az adatbázis is mindenki rendelkezésére áll majd az interneten – fogalmazott az ezredes.

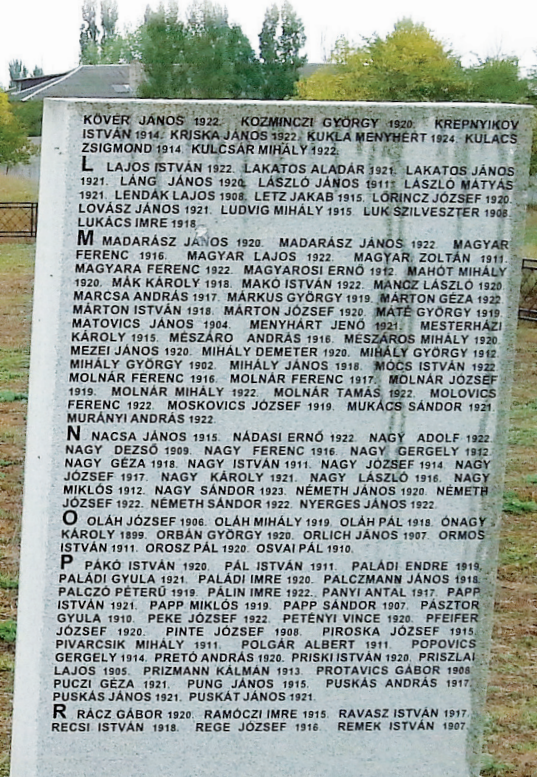
Természetesen mindemellett a Honvédelmi Minisztérium által biztosított forrásokból folytatják a második világháborús temetők felújítását is.

TIZENKÉT POKOL

Az elmúlt évben a hadisírgondozás mellett persze más, kiemelt feladatai is voltak a HM Hadtörténelmi Intézet és Múzeumnak. A legnagyobb kihívás az első világháborús állandó kiállítás létrehozása és májusi megnyitása volt. Négyéves munka eredményeként és lezárásaként sikerült megalkotniuk egy olyan tárlatot, amely rövid idő alatt egész Európában híres lett, látogatottsága kiemelkedő és nagyon jó visszajelzéseket kapnak róla. Emellett az intézmény szakemberei külföldön, több helyen is folytatták a hadszíntér-kutatást. Ennek egyik leglátványosabb eredménye az lesz, hogy 2017 tavaszán – a HM Zrínyi Nonprofit Kft. Katonai Filmstúdiójának szakembereivel közösen – elkészítik a Tizenkét pokol című dokumentumfilmet, ami a tizenkét isonzoói csata történetét mutatja be. A film megvalósításához szerencsére már nemcsak az akarat, hanem a forrás is rendelkezésre áll.

A parancsnoktól megtudtuk továbbá azt is, hogy 2017-ben – az első világháborús pályázat koordinálása mellett – az 1956-os kiállítás megújítása lesz az egyik legfontosabb feladatuk, illetve szeretnék a Magyar Néphadsereg történetét bemutató tárlatot is frissíteni.

– Ha ez megtörténik, akkor elmondhatjuk, hogy az 1848/49-es forradalom és szabadságharctól egészen az 1980-as évekig egy helyen, a múzeumban tekinthető meg a magyar haderő története – summázta az elmondottakat Kovács Vilmos ezredes.

Fodrásztanulók a repülőbázison

MEGSZEPÜLTEK

HÚSZ ÉV UTÁN ISMÉT KATONAI ESKÜTÉTELRE KERÜLT SOR A KECSKEMÉTI REPÜLŐBÁZISON. AZ ÚJONCOK, A GÁSPÁR ANDRÁS SZAKGIMNÁZIUM ÉS SZAKKÖZÉPISKOLA FODRÁSZTANULÓINAK JÓVOLTÁBÓL, FRISSEN VÁGOTT HAJJAL, MEGBOROTVÁLVA ÁLLTAK AZ ALAKZATBAN.

Bajtársaik, családtagjaik, barátai jelenlétében harminchárom szerződéses szolgálatot vállaló katonát tett esküt ünnepélyes keretek között az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázison. A hazánk biztonságának őrzésére, határaink védelmére elkötelezett fiataloknak Ugrik Csaba dandártábornok, a bázis parancsnoka kívánt sok sikert, erőt, egészséget és katonaszerencsét. Az eskü szövegét előmondta: Pálfi Róbert közkatona. Újonckiképzés a kecskeméti alakulatnál utoljára 1996-ban volt.

A most esküt tett katonák közül ketten Kecskeméten szolgálnak, harmincegy társuk pedig a Magyar Honvédség különböző alakulatainál kapott beosztást. Az alapkiképzés tíz hetére valószínűleg sokáig emlékeznek majd, az viszont szinte teljesen bizonyos, hogy az eskü előtti főpróba napját sosem fogják elfelejteni. A helyi Gáspár András Szakgimnázium és Szakközépiskola 13/B osztályának

fodrásztanulói jóvoltából ugyanis aznap délelőtt alapos szépségápolásban részesültek. A laktanya legényeségi étkezdéjének fodrászsalonná alakításához Zoboki Ilona gyakorlati oktató kérte dr. Jónás János alezredest

– a bázis törzsfőnök-helyettese – támogató segítségét.

– A szakma gyakorlati ismereteinek elsajátításában nagy segítséget jelent diákjainknak minden olyan alkalom, amikor (katonásan szólva) éles

A Gáspár András Szakgimnázium és Szakközépiskolában jelenleg négy évfolyamon, nyolc osztályban oktatják a katonai alapismeretek tantárgyat. A képzést a tantestület részéről Madariné Ádám Györgyi, az intézményegység vezetőjének helyettese koordinálja, az elméleti előadásokat Lassu Gábor tanár tartja, a szakmai foglalkozások levezetését pedig az MH Katonai Igazgatási és Központi Nyilvántartó Parancsnokság kecskeméti irodavezetője, Durgó Tamás őrnagy, valamint helyettese, Gáldonyi Sándor százados vállalták.

A fiatalok honvédelmi ismereteinek bővítése és a katonai pálya népszerűsítése érdekében az iskola együttműködési szerződést kötött az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázissal is. A megállapodásban az alakulat vállalta, hogy a tanév során több alkalommal is meghívja a laktanyába a diákokat, akiknek a látogatások alkalmával lehetőséget biztosítanak megismerni a katonák szolgálati körülményeit, a szerződéses és a hivatásos pályára jelentkezés feltételeit. A közös munkát a bázis részéről Minkó Ottó alezredes, kiképzési főnök segíti.

helyzetben dolgozhatnak – indokolta első hallásra talán meglepőnek tűnő kérését az ötletgazda. – A bázison mindenki nagyon segítőkész volt, a főpróba napjára szólt a belépési engedélyünk. Egy kisbuszt küldtek

értünk, a laktanyában pedig Horváth Máté főtörzsőrmester segített eligazodnunk. Kezdetben úgy tűnt, hogy a tanulók és a katonák is nehezen kezelik ezt a szokatlan helyzetet, de miután a lányok elkezdtek dolgozni,

Zoboki Ilona

„vendégeik” tartózkodó viselkedése enyhült. A diákok munkájának felügyeletében Maczkó Andrea kolléganőm segített, laktanyai szereplésünket pedig Giricz László, kollégiumunk nevelőtanára dokumentálta.

A szépségápolás borotválással kezdődött, utána hajvágás, majd kézmasszázs következett. A végeredménnyel az érintettek nagyon elégedettek voltak.

– Amikor mi befejeztük a munkát, a katonák akkor kezdtek dolgozni: készültek a másnapi esküre. Óriási élmény volt végignézni a főpróbát – folytatta a nap eseményeinek felidézést Zoboki Ilona. – Utána elmentünk a csapatmúzeumba, ahol a kecskeméti repülőtér történetéről, a névadó Szentgyörgyi Dezső életútjáról kaptunk tájékoztatást, majd megnéztük a HM Zrínyi Nonprofit Kft. Katonai Filmstúdiójának Védőszárnyak című filmjét. Szakmai szempontból nagyon hasznos, az alakulat vendégeként pedig élményekben gazdag napot töltöttünk a bázison. Reméljük, hogy az eskü napján a fiúk hozzátartozói is elégedettek voltak munkánkkal. Szeretnénk hagyományt teremteni, örülnénk, ha 2017-ben, a következő eskü előtti napon is eljöhethetnénk a laktanyába.

Levél a tengerentúlról

KÜLÖNÖS MEGKERESÉS ÉRKEZETT
A ZRÍNYI KIADÓ SZERKESZTŐSÉGÉBE
AZ EGYESÜLT ÁLLAMOKBELI
MILWAUKEE-BÓL
2016 NOVEMBERÉBEN.

Köszönöm is erre megfűlt párnával van-
már, Mátéknakud meg az olvadó sehető
halkségecsésével is megfűlt. Képződött körül a
németül nem tudó katonaikból. Egyszerűsége
megfűlt, mert amikor 1/2x szünetelt az
egyik fi-vezető és egyi-t megrakt rá, az piroso
lyáival lebőkte.

Sajnos mindannyian megfűlt az
mértékelt, meg az én-benem éjele hívesen
állt a ma jónak az őst. felelőkre, nehéket
almond megfűlt. Itt hirtelen az a ber, hogy
ami mindent hi lehet binni. Főmél, edd
maga őst 100 k - 1 egyelőttel lefejezt
lábbal. Itt a hirtelen megfűlt, nem csak (egy
hogy hirtelen mindent). Székeskeres vándor,
ahol lát sebbel megfűlt és a tud
mind hirtelen. Barbantó is a mártír, egy
hős. Ám a hirtelen van maga után. Ezen jón
sír, és leánya fe-jelet mértékelt. Itt van
még Belhgyi aly is. Eredmény vándor-
lóval, vándor megfűlt ki. Egy, képe partháztól
hirtelen, aholt, de mindannyi őst 1/2x
lefejezt, az éjele abbamaradt. Néha
dag Győre is it jónak lebőkte. Székeskeres
míg megfűlt. Főmél az egyi jól hirtelen
megfűlt. Belhgyi is jól hirtelen hirtelen

Eszes Mátyás Donnál írt naplójának részlete.

DONI EMLÉKEK

A levél feladója, Eszes Mátyás, árjegyzéket kért a Don-kanyarral foglalkozó könyvekkel kapcsolatosan, hozzátéve, hogy olyan kötet iránt érdeklődik, amelyhez térkép is tartozik. Kiderült, hogy Eszes Mátyás egykori résztvevője volt a súlyos harcoknak és 74 esztendővel a történetek után a kötet segítségével szeretné felidézni a múltat.

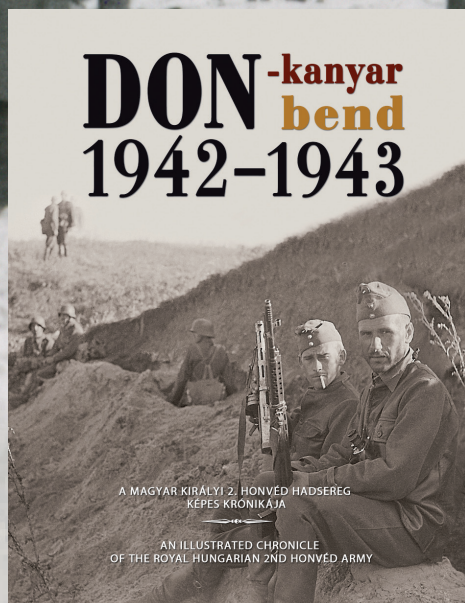
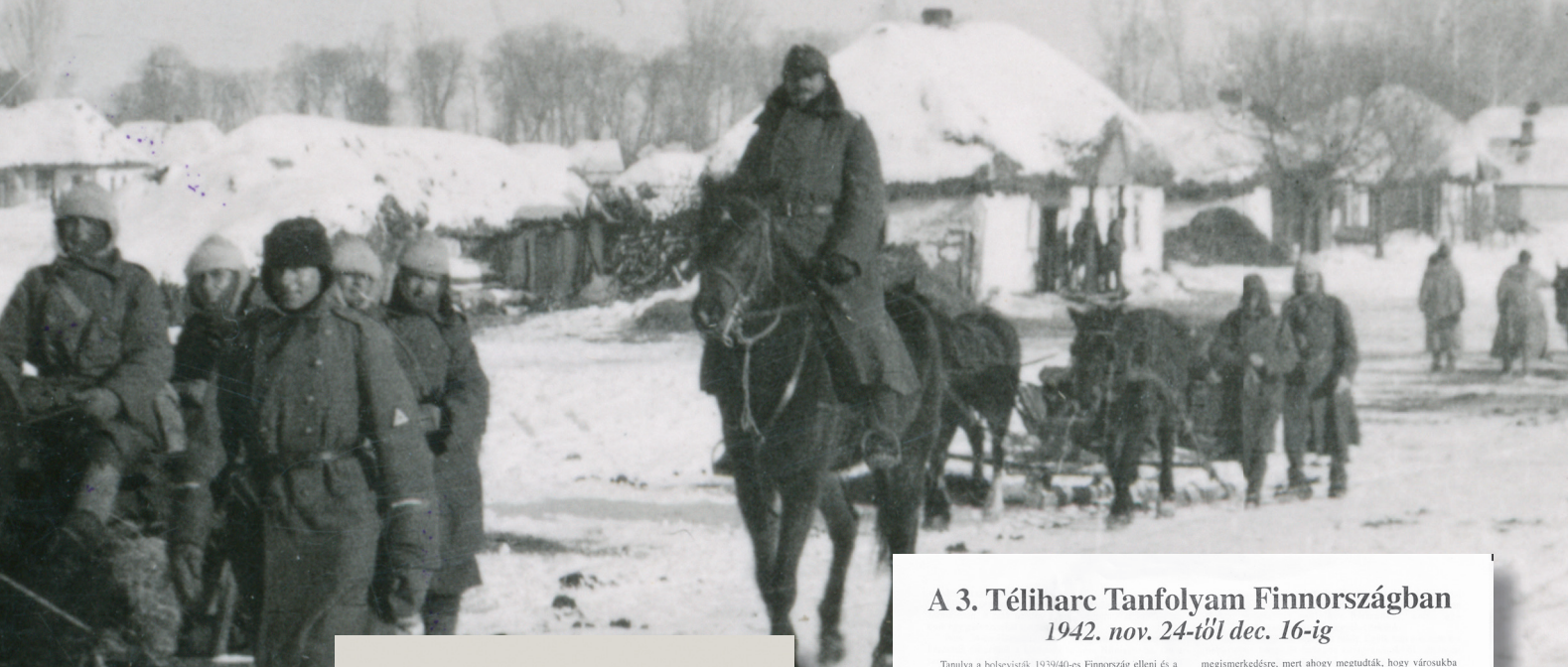
A sors úgy hozta, hogy a levél átvétele idején a Zrínyi Kiadó vezetője – egy meghívásnak eleget téve – előadói körútra készült az Egyesült Államokba. Így magával vitte a néhány évvel ezelőtt magyar és angol nyelven megjelent Don-kanyar című könyvet, dr. Szabó Péter munkáját. A kötetben korabeli személyes le-

írások, hadiokmányok, amatőr és haditudósítói fényképfelvételek, valamint térképek tanúskodnak a magyar királyi 2. honvéd hadsereg 1942–1943. évi, szovjetunióbeli hadműveleteiről. A kiadóvezető a tiszteletpéldányt a Pennsylvania State University egyik postáján adta fel a megadott címre.

A válasz 2016 decemberének második hetében érkezett egy nagyméretű borítékban. „Már aggódni kezdtem, hogy a Zrínyi árjegyzék nem jön, amikor Pennsylvaniából megérkezett gondosan csomagolva a Don-kanyar című könyv a térképpel és barátságos sorokkal. Hálásan köszönöm, ez egy nagy meglepetés volt” – fogalmazott a kétoldalas kísérelővelben Eszes Mátyás.

Írásából kiderült, hogy 1920-ban született, 23 évesen páncélos-hadnagyként vett részt a doni harcokban. A nagyméretű borítékból egy korabeli magyar nyelvű újságoldal is előkerült, amely beszámol az 1942. november 24-től december 16-ig tartó finnországi, harmadik téli harc-tanfolyam eseményeiről. Az 1942. november 23-án Helsinkiben készült fényképen – amely a tanfolyam résztvevőinek díszvacsoráján készült – Eszes Mátyás is látható német és magyar tisztek társaságában.

A levél mellé csatolva egy kézzel írt, húszoldalas naplójegyzék is érkezett, amely napokra bontva tartalmazza 1943 januárjának eseményeit.

A 3. Téliharc Tanfolyam Finnországban 1942. nov. 24-től dec. 16-ig

Tánulva a belsőviszák, 1939/40-es Finnország elleni és a saját 1941/42-es rendkívüli hideg téli harcokban elszenvedett nagy veszteségeiből a németek a finnek kénét fel, hogy az 1939/40-es harcokban olyan jól bevált téli harci módszereikre képezzék ki az erre kijelölt tisztereket, hogy azok azt, egységükönél hasznosítsák.

Nem tudom, hogy az előző tanfolyam mikor volt és, hogy azon magyarok is vettek-e részt. Érdekes, hogy ezen a tanfolyamon a kb. 200 német tiszten kívül, a németek szövetségesei közül csak magyarok vettek részt.

A tanfolyamra a vezérkar főnöksége minden kellet front hadosztályból és minden otthoni hadosztály 1-1 sízni és németül tudó (a tanfolyam nyelve) tiszteit küldött ki, Tóth Miklós hm. őrgy. pság-a alatt. Ezen kívül, finnil beszélő egy zls. és egy haditudósító volt az összesen 17 fős csoportban.

A terv az volt, hogy a tanfolyamon résztvevők, 1943 január elejétől kezdve, a doni hadműveleti területen fogják majd kiképezni a téliharca azokat az egységeket, amelyeket közben már megtanítottak sízni.

Az utazás 1942. nov. 14-én kezdődött és dec. 22-én volt vége.

A napot Tallinban (Észtország) kellett várni, mert a szovjet tengeralfartórok és a sűrű köd miatt veszélyes lett volna az aknától megtisztított sávban a Finn öblön áthajózni.

Ez a 4 nap jó alkalmat adott az eszt. „roskókkal” való

megismerkedésre, mert ahogy megtudták, hogy városukba magyar tisztek érkeztek, napról-napra meghívták csoportunk tagjait. Közülük többen jártak már Magyarországon.

Villakozva vacsorára és túncra volunk meghívva és minden jóval elhalmozottk bennünk.

Helsinkibe nov. 23-án költött ki hajónk, a „Porto Alegre.” Hotelben kaptunk szállást. Este 8-kor az Espilla hotel gyönyörűen felkísített nagytetűbe a zenekar hangja mellett vonultunk be, a város által rendezett díszvacsorára. A fűszálnál a 3 nemzet rangidős tisztjei ültek egymás mellett. A finn vőgy. társaságban a tanfolyam résztvevői, majd a német ezr. és Tóth Miklós őrgy. köszönték meg a vendéglistát. Az utóbbi finnil.

Ugyanis számítva, hogy bajrási összejöveteleknél, köszönőre és nótázásra is sor került, a hosszú utazás alatt megtanultunk egy tiroli és egy finn nótát. Tóth őrgy. pedig néhány mondatos köszönő beszédet is.

Vacsora után volttban el is kezdtek énekelni a németek. A nagyobb tapsot mégis mi kaptuk, mert a 200 méltányolta a tiroli társasággal énekelni nótáinkat.

Finnekünk nagyon meglepte a finneket és majdnem könnyezve üpsoltak.

Fel 12 fele tértünk vissza szállókhöz Miklós magyar követségi titkárral, aki helsinkitl tartózkodásunk alatt

A 3. Téliharc tanfolyam díszvacsorája Helsinkiben: 1942. november 23-án az Espilla hotelben, amelyet a vendéglistán fin tisztek adtak a Winterkriegslehrgang 200 német és 17 magyar tiszt résztvevőjének tiszteletére. A nyitást Eszes Mátyás ps. hűgy, a beszámoló írja.

Történelmi galéria 639 méter magasan

KIRÁLYI PANORÁMA

EGY KILÁTÓBAN ÁLLVA - NEVÉHEZ HŪEN - ÁLTALÁBAN KIFELEÉ NÉZNEK AZ EMBEREK. A PRÉDIKÁLÓSZÉK ELNEVEZÉSŰ CSÚCSON NEMRÉGEN ÁTADOTT ÉPÍTMÉNY MEGÁLMODÓI AZONBAN NÉMILEG MÓDOSÍTOTTAK A RENDELTETÉSSZERŰ HASZNÁLATON.

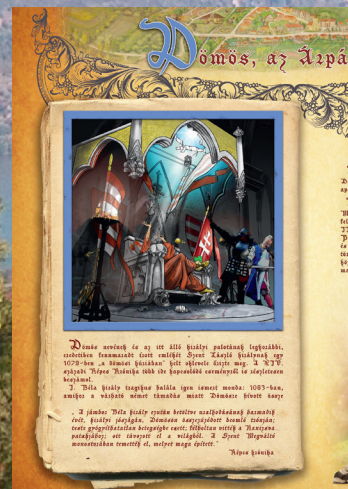

Új kilátót adtak át a közelmúltban a Visegrádi-hegységben. A 639 méter magas Prédikálósziék csúcsán tornyosuló, Koller József Ybl-díjas építész tervei alapján készült építményről az egész Dunakanyart be lehet látni. A 12 méteres kilátó egyik különlegességét a három, felfelé egyre szélesedő terasz adja, a másikat pedig az, amit a látogatók csak akkor szemlélhetnek meg, ha tekintetüket elfordítják a panorámáról. A három szinten ugyanis nyolc nagyméretű, kézzel festett történelmi táblát láthatnak, amelyek főként a térségben valamilyen módon jelentős szerepet játszott királyaink alakját elevenítik meg.

Az előzmények 2015-ig nyúlnak vissza, amikor az ELTE Térképtudományi és Geoinformációs Tanszék, valamint az Országos Széchényi Könyvtár Szép Magyar Térkép pályázatán Dani-Szabó Eszter és Dani Zsolt óriási sikert arattak a Visegrád város panoráma látványtervére

című kézzel festett művükkel. A művészpár azóta már Dömösről, az Ipoly völgyéről, Szombathelyről, Budapest–Közép-Dunavidékről is készített hasonló munkát, jelenleg pedig az esztergomi és a komáromi térképen dolgoznak. Ám a visegrádi térkép volt az, amelyet látva a kivitelezők felkérték őket a prédikálósziék kilátó belső dekorációjának elkészítésére. A munka családi vállalkozássá alakult, hiszen a grafikai előkészítésre Dani Zsolt a testvérét, Dani László

Dani Zsolt, Dani Anna és Dani-Szabó Eszter

Attilát kérte fel, aki főállásban a HM Zrínyi Nonprofit Kft. grafikusja, dekorátora.

A nyolc festett, 150×130 centiméteres tábla – és a harmadik szinten 270°-ban látható, huszonegy méter hosszú Dunakanyar-panorámatérkép mindössze két hónap alatt készült el. Az illusztrációknál digitális festést használtak, míg a térképeknél akril festékekkel dolgoztak az alkotók.

– A táblák tematikáját előzetesen megbeszéltük, a kivitelezésben teljesen szabad kezet kaptunk. A szokásos ábrázoláson túl igyekeztünk a királyok történetéből az érdekesebb, meghökkentőbb momentumokat megragadni vizuálisan – mondta Dani László Attila.

A nyolc táblán többek között Mátyás király, illetve a Hunyadiak címerállatának, a hollónak történetét, Szent István esztergomi

megkoronázását, I. Béla 1063-ban bekövetkezett halálát (ráomlott a trón mennyezete), IV. Béla „második honalapítását”, Könyves Kálmán uralkodásának néhány epizódját, köztük a későbbi II. Béla megvakításának történetét, valamint Szent László király legendáit dolgozták fel az alkotók.

A kilátó 2016. október 22-e óta látogatható.

A kultúra szolgálatában

Gálaműsorral és a Negyed század a kultúra szolgálatában című, fotókkal illusztrált kiadvánnyal köszönte meg tagjai munkáját, támogatói segítségét a jubileumát ünneplő jánoshalmi Honvéd Kaszinó Kulturális Egyesület. A rendezvény egyik fővédnöke dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke volt.

Az Imre Zoltán Művelődési Központban, az egykori tiszti klub épületében ünnepelte megalakulásának huszonötödik évfordulóját a Honvéd Kaszinó Kulturális Egyesület. A színháztermet zsúfolásig megtöltő vendégeket Sere Mihály és Karsai Péter társelnökök

üdvözölték, majd felidéztek az elmúlt két és fél évtized jelentősebb eseményeit.

Dr. Benkő Tibor vezérezredes személyesen gratulált az egyesület tagjai és támogatói által elért sikerekhez. Sere Mihály munkáját pedig, a katonák és a civilek közötti kapcsolat-

építés terén, a Magyar Honvédség érdekében végzett tevékenysége elismeréseként, a honvédelmi miniszter által adományozott Honvédelemért Kitüntető Cím I. fokozatával köszönte meg. Ugyancsak a jubileum alkalmából a Honvéd Vezérkar főnöke emléktárgyat adományozott Bányai Gábornak, a térség országgyűlési képviselőjének, a Bács-Kiskun Megyei Közgyűlés elnökének, Czeller Zoltánnak, Jánoshalma polgármesterének és Györgypál Csaba nyugállományú alezredesnek, a kulturális egyesület elnökségi tagjának.

Kép és szöveg: Galambos Sándor

IN MEMORIAM

2016. november 14. és december 2. között elhunyt:

Szepezdi Dezső ny. ezredes, a Magyar Honvédség halottja (97), Horváth Dezső ny. vezérőrnagy (88), Béres László ny. ezredes (92), Bimbó József ny. ezredes (87), dr. Molnár Lajos ny. ezredes (79), Egeres Béla József ny. ezredes (68), Fazekas József ny. ezredes (86), Liebe József ny. ezredes (83), Sárdy Tibor Sándor ny. ezredes (66), Horváth József ny. alezredes (87), Kucséra Gyula István ny. alezredes (71), Olajos Sándor ny. alezredes (64), Stanga György ny. alezredes (84), Temesi Imre ny. alezredes (84), Válóczy Tibor ny. alezredes (64), Bokor Béla ny. alezredes (89), Tisztartó József Ottó ny. alezredes (86), Morvay Sándor ny. alezredes (81), Pintér Lajos ny. alezredes (83), Szabó János ny. alezredes (80), Törő Ferenc ny. alezredes (85), Túri András ny. alezredes (87), Vágó István ny. alezredes (72), Bártfay Zoltán ny. őrnagy (56), Hegedűs Sándor ny. őrnagy (89), Hodosán János ny. őrnagy (84), Nagy Imre ny. őrnagy (76), Vidrih Tibor Miklós ny. őrnagy

(85), Brunyánszky János ny. őrnagy (70), Hartmann Gábor ny. őrnagy (63), Szalánczi József ny. őrnagy (87), Szögedi Miklós ny. őrnagy (82), Toplak József ny. őrnagy (87), Kovács Mihály ny. őrnagy (85), Czár Károly ny. százados (73), Pallagi Sándor ny. főhadnagy (76), Fűcsek Jenő Rezső ny. főhadnagy (71), Várhegyi István ny. törzssászlós (74), Vilics István ny. törzssászlós (83), Kovács Ferenc ny. törzssászlós (80), Numan Pál ny. törzssászlós (76), Szonda Lajos ny. törzssászlós (87), Tóth János ny. törzssászlós (89), Lukács István ny. törzssászlós (71), Derla János ny. zászlós (68), Juhász Piroska Erzsébet ny. zászlós (66), Nagy Gáborné ny. zászlós (54), Góbor László ny. közalkalmazott (78), Nagy Zoltán Sándorné ny. közalkalmazott (86), Balogh Béláné ny. közalkalmazott (81), Epinger János ny. közalkalmazott (82), Molnár Ferencné ny. közalkalmazott (84), Morvai Ágnes Irén ny. közalkalmazott (71), Rumi Jánosné ny. közalkalmazott (69), Szakonyi Sándorné ny. közalkalmazott (77), Váló Bálint ny. közalkalmazott (76), Rózsahegyi Istvánné ny. közalkalmazott (83).

EMLÉKÜKET KEGYELETTEL MEGŐRIZZÜK.

MEGNYITOTTUNK: shop.hmzrinyi.hu

Zrínyi Kiadó – HM Zrínyi Nonprofit Kft.

1087 Budapest, Kerepesi út 29/B

Nyitva tartás:

hétfő – péntek 8.00 – 15.30

Győr Edina

Tel.: 06 1 459 5373; 06 30 578 1048

E-mail: gyoredina@armedia.hu

Magyar Renáta

Tel.: 06 1 459 5319; 06 30 632 7605

E-mail: magyarrenata@armedia.hu

